

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин

5 квітня 2023 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! На засіданні присутня, по великому рахунку, достатня кількість людей – 9. У нас є кворум, тому засідання комітету оголошую відкритим.

Сьогодні планується розглянути один проект постанови, з опрацювання якої наш комітет визначено головним, а також ще два питання: про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та про стан виконання Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" в рамках здійснення комітетом контрольної функції.

Чи є пропозиції, доповнення чи зауваження до порядку денного? Немає. Хто за?

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрію Анатолійовичу, дякую.

Горбенко Руслан.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Чийгоз Ахтем Зейтуллайович.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Тож 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного. Питання перше. Проект Постанови Верховної Ради України про звернення до Кабінету Міністрів України стосовно вдосконалення засад формування державної політики щодо громадян України, які були вимушені покинути державу внаслідок бойових дій (реєстр. № 9115 від 17 березня 2023 року), поданий народним депутатом України Разумковим та іншими народними депутатами України.

Шановні народні депутати, цим проектом постанови пропонується схвалити звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України, в якому уряду доручається:

Перше. Створити Координаційний штаб з питань повернення в Україну громадян України, які були вимушені покинути державу внаслідок бойових дій.

Друге. Залучити до його діяльності представників різних державних і недержавних органів та інституцій.

Третє. Схвалити дострокову стратегію та план дій на її виконання стосовно удосконалення засад формування державної політики щодо громадян України, які були вимушені покинути державу внаслідок бойових дій. Звертаю вашу увагу, що це проект постанови, а не закон. Тому Головне наукове-експертне управління не готує щодо нього висновку і ми можемо далі його розглядати.

Шановні колеги, за інформацією Управління Верховного комісара ООН у справах біженців станом на 28 березня кількість громадян України, які офіційно отримали тимчасовий захист в ЄС, перевищила 5 мільйонів осіб. Тому ініціатива щодо необхідності розробки і схвалення урядом програмних

документів, які визначають основні орієнтири, завдання і заходи для всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо захисту прав та інтересів громадян України, які зазнали негативних наслідків збройної агресії та вимушено перебувають за кордоном, є дійсно актуальними.

В той же час до запропонованої редакції постанови та звернення є деякі зауваження. Так, з приводу запропонованої ініціативи щодо створення Координаційного штабу слід звернути увагу на наступне: відповідно до положення про Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 3076 від 8 червня 2016 року, саме Міністерство забезпечує формування та реалізацію державної політики з питань громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, та/або тимчасової окупації частини території України та виїхали за кордон, сприяння реалізації їх прав і свобод та створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання. Тож створення при Кабінеті Міністрів України Координаційного штабу фактично дублюватиме повноваження Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

З врахуванням зазначеного вам всім були надіслані доопрацьовані тексти проектів постанови та звернення, які пропонується прийняти як редакцію, запропоновану комітетом. На відміну від первинної редакції тексти цих документів зацентовано саме на захисті прав та інтересів громадян України, які зазнали негативних наслідків збройної агресії та вимушено перебувають за кордоном. Тобто мова іде про тих осіб, які не можуть повернутись до залишеного місця проживання через певні обставини: відповідна територія є тимчасово окупованою, на ній ведуться бойові дії або майно, в якому проживала особа, є зруйнованим чи пошкодженим тощо.

Крім того, редакція в документі була вдосконалена з врахуванням необхідності дотримання техніко-юридичних вимог.

Зараз я хочу передати слово одному з авторів проекту постанови, заступнику голови нашого комітету народному депутату України, шановній Яковлєвій Неллі Іллівні. Неллі Іллівно, прошу вас до слова.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Дякую, Андрію Вікторовичу, за надане слово. Дійсно, якщо питання внутрішньо переміщених осіб супроводжує нас з 2014 року, то питання цієї категорії громадян, яка покинула нашу державу взагалі внаслідок бойових дій, це наслідки, пов'язані саме з широкомасштабною агресією після 24 лютого 2022 року. І, безумовно, питання формування взагалі цілісної державної політики по відношенню щодо цієї категорії осіб стоїть на порядку денному.

І, власне, це питання ми загалом маємо розглядати в більш широкому аспекті. Тут питання, власне, підтримки зв'язку зараз тих громадян, які покинули нашу державу внаслідок бойових дій, тобто формування цілісної гуманітарної політики по відношенню до них, а це і питання повернення їх в Україну після завершення бойових дій. І дійсно, як правильно наголосив Андрій Вікторович, це питання того, що насправді є категорія осіб, яким фізично нема куди повертатися, і, власне, тут держава має дати свою відповідь, яким чином ми маємо взаємодіяти з тими громадянами, житло яких зруйновано. Це і питання наступної інтеграції фактично осіб, які певний час перебували за кордоном, у поствоєнну Україну. Тому тут дійсно є цілий комплекс питань, на які має бути системна відповідь держави.

Тому я дякую вам, Андрію Вікторовичу, за підтримку, дякую секретаріату нашого комітету щодо опрацювання фінальної редакції цієї постанови. І безумовно, на мою думку, з урахуванням тих доопрацювань, вона стала кращою і більш досконалою в контексті того, що ми будемо мати конкретний вияв, власне, формування цієї державної політики, це щодо

стратегії, а також операційного плану. Тому я вам щиро дякую за цю підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Неллі.

Шановні народні депутати, будь ласка. Пане Максим Ткаченко, у вас є запитання чи зауваження?

ТКАЧЕНКО М.М. Ні, у мене є доповнення та слова також вдячності авторам за цю постанову. Всіх вітаю. Неллі, тобі дуже дякую за те, що ти звернула увагу дійсно на дуже велику кількість на сьогодні людей. Це як, знаєш, я, коли говорю про кількість ВПО в країні або про кількість людей, які виїхали, я кажу: друзі, це ціла Прибалтика. От ви розумієте, так? Там є три країни – все це Прибалтика, оце у нас стільки людей ВПО. І у всіх такі очі одразу. Тобто цілі держави, скажемо так, європейські виїхали від нас або являються ВПО. Тому тобі дуже вдячний, вдячний усім, хто доєднався до написання, підготовки цієї постанови, і керівнику нашого комітету, і секретаріату.

Ну, хочу зазначити, ти на початку свого виступу сказала, що якщо ми по ВПО там якось піклуємося з 2014 року, то ця тема зараз, вона нова. На жаль, на жаль, що ми про ВПО також піклуємося неповноцінно. І ми це питання постійно піднімаємо і будемо його піднімати ще я, на жаль, вважаю, дуже довго, тому що і після нашої перемоги, яка буде дуже скоро, всі ми в це віримо, питання ВПО буде ще стояти два, три, а, може, і більше років.

І щоб ви розуміли, ми зараз працюємо по цьому питанню, але по ВПО, яких також 5 мільйонів, тільки офіційно зареєстрованих на зараз у державі, а ми знаємо, що, на жаль, ще раз це слово повторю, дуже велика кількість чоловіків не реєструються, ми розуміємо, з якої причини, ну, ухиляються від ЗСУ, бояться чи ще щось, і на сьогодні при 5 мільйонах ВПО не створений до сих пір координаційний штаб при Кабміні.

І саме зараз ми піднімаємо це питання і, слава богу, нас почули. І ми були на нараді міжфракційного об'єднання "ВПО України", ми були на нараді у пана Прем'єр-міністра, була наш профільний міністр пані Верещук (я сподіваюсь, що сьогодні ми також її почуємо на засіданні нашого комітету) і вирішили утворити (заметьте) через 14 місяців повномасштабного вторгнення. Це, ну, мені здається, прикро, але, слава богу, хоч так.

Тому чекаємо на створення також штабу координаційного по ВПО, тому що ВПО відрізняється все ж таки від тих людей, які поїхали за кордон, тим, що ці люди, слава богу, залишаються в країні, це люди, які вірять в скорішу нашу перемогу, і це люди, з якими ми будемо потім відновлювати все те, що зараз, на жаль, зруйновано. Ті люди, які поїхали, це також наші люди і ми також повинні про них говорити, ну, вони знаходяться зараз в небезпеці, вони знаходяться зараз за кордоном, отримують там кожного дня якісь там, слава богу, нам держави, наші партнери, допомагають по цьому питанню, хтось більш, хтось менш, хтось зупинив, на жаль, і такі є країни, цю допомогу, але там точно краще їм ніж зараз людям, які там сплять у гуртожитках, по 8 людей у кімнатах, і на ковдрах, на підлозі, у спортзалах і так далі. Тому дуже дякую за ініціативу по людям, які виїхали за кордон, це переселенці, так, за кордон, але хочу, щоб ми постійно думали і постійно щось з вами і робили для людей по ВПО, які залишаються в нашій країні. Дуже дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за виступ.

Пане Тарасе. Пане Тарасе Петровичу, будь ласка, вам слово.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня, колеги.

Я також хотів подякувати ініціаторам, тому що це насправді дуже важливе питання, оскільки ми повинні планувати життя країни після перемоги і розуміти, що багато людей не тільки дорослого віку, які зараз ми повинні повернути в Україну, а ми говоримо і про дітей, і повинні повертати

і дітей в Україну. Наразі багато з ким я спілкуюсь за кордоном, особи, які мають дітей, вони говорять: ну ми вже тут побудемо, ми вже дітей в школу віддали, в садочки, хай вони тут повчаться. Але все рівно ми повинні створювати єдину стратегію таку, щоб і дітям, українцям було бажано вернутись в Україну, щоб вони хотіли повернутися на рідну землю і вони б відчували себе не гірше як в Європі.

Тому я однозначно підтримую створення такої стратегії, довгострокової стратегії бачення для того, щоб всі люди, які зараз поїхали з України, вони мали можливість і бажання повернутись до України. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Тарасе.

Пан Сергій Козир, будь ласка.

КОЗИР С.В. Доброго дня, колеги! Доброго дня, пане голову.

Дійсно, дякую за винесення цього питання і прийняття цього вже дійсно нагального і потрібного питання на сьогодні, але також хочу звернути увагу, що і ви, пане голову, і наш комітет там посилались на стратегію державної політики щодо ВПО на 2025 рік, де там стратегічна ціль, і уряд повинен визначитись, я все розумію, але в мене до цього питання також зауваження. На позаминулому комітеті ми розглядали саме цю стратегію, де від нас була така ж інформація і критика цієї стратегії, але нас чомусь не почули і не запрошують до її розробки. В мене одне питання: стратегія до 2025 року покорить будь-яку країну світу, яка після перемоги зможе за 2 роки вирішити всі проблемні питання, які є. Навіть відбудувати країну за 2 роки неможливо фізично, просто тому, що неможливо це зробити.

Тому я впевнений, що стратегію потрібно робити щонайменше там на 7 років, тому що після перемоги питання ВПО і тих людей, які знаходяться за кордоном, це буде щонайменше 5 плюс 10 років. Це перше, що я хотів сказати.

І друге, що я хотів сказати, це стосовно координаційного штабу, що казав Максим Миколайович. Це в принципі два паралельних на сьогоднішній момент, але це питання, воно точно (*нерозбірливо*), тому що якщо ми створимо, координаційним штабом створимо допомогу, будемо організовувати вирішення питань всередині країни для ВПО, це буде тим майданчиком для того, щоб люди, які поїхали, вони повертались. Тому що якщо ми не будемо створювати умови, то люди точно сюди не будуть повертатися. Тому що деяким вистачило там духу або фінансових можливостей поїхати, комусь не вистачило. Вони точно спілкуються з тими, хто залишився тут, але на сьогоднішній день, як уже було сказано, 14 місяців, точно це краще, ніж було в 2014 році, але цього недостатньо у порівнянні з сьогоднішнім днем, тому що 5 мільйонів всередині країни, 5 мільйонів за кордоном, майже одна третина країни зрушила з місця, вони точно ніде не працюють, вони точно є обузою, як би це прикро не звучало, для держави, вибачте. За минулий рік 52 мільярди гривень витрачено на утримання людей. В цьому році закладено 82 мільярди. Тобто давайте зрозуміємо, може потрібно створити вже умови для того, щоб спонукати людей до виходу на роботу або якимось інтегруватись не в мирне життя, але в життя воюючої країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Сергію, зауважу, що при розгляді третього питання у нас з'явиться можливість запитати у представників Мінінтеграції з точки зору розробки стратегії і таке інше. Думаю, на це треба сподіватися.

Дмитре Валерійовичу, вам слово, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Добрий день, шановні колеги. Добрий день, пане голово. Я єдине на що хотів звернути увагу по питанню першому, що на погодження до мене не надходила ця постанова, але я вважаю її так само дуже важливою. Єдине, що звертаю увагу, у нас в Кабміні створено

міністерство, причому з функціями віцепрем'єра, і дійсно, піднімаючи це питання, якщо буде створено такий координаційний штаб черговий, то він буде фактично дублювати функції. Можливо, набагато ефективніше при позиції підтримки цієї постанови Верховною Радою України, але ви вже як народні депутати привертаєте увагу уряду, що дійсно треба не просто піднімати питання, а треба їх вирішувати. І от дійсно до третього буде там питання і запитання до представників Мінреінтеграції, але якщо від народного депутата пана Сергія пролунало по стратегії ВПО, то я хотів би просто, щоб народні депутати знали, що вчора на урядовому комітеті стратегія ВПО була затверджена. Притому, що було затверджено це без навіть доповідання скільки пропозицій, від кого, хто врахував.

Можу сказати від себе, що було надано від моєї інституції, від мене 24 пропозиції. На питання: скільки врахували і які саме – було тільки повідомлено, що врахували 16. Які саме навіть не змогли сказати.

На засіданні урядового комітету в мене вчора була присутня представниця якраз по ВПО. І знову ж таки для мене це показник того, що народних депутатів прибрали з цього процесу, і Уповноваженому Верховної Ради України навіть не доповідають, які рекомендації яким чином були враховані. Я цілком не здивуюся, якщо на засіданні уряду ця стратегія буде затверджена на наступному засіданні, тому от привертаю увагу шановних народних депутатів, щоб поставити сьогодні питання, щоб до затвердження цієї стратегії обов'язково було засідання профільного комітету, під час якого чітко розбирали б, що в стратегії буде зроблено, що враховано і як збирається профільне міністерство вирішувати питання саме ВПО.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Єдине, знову ж таки, зауважу, що під час розгляду третього питання у нас-таки повинна виникнути можливість поставити запитання і привести

представникам розробникам стратегії і послухати, що вони з цього приводу думають. Дякую.

Шановні колеги, вважаю, що ми повинні підтримати позитивну ідею наших колег щодо захисту громадян України, які вимушено знаходяться за кордоном, виклавши відповідне звернення у запропонованій комітетом редакції.

Отже, пропоную наступне рішення комітету. Перше. Рекомендувати Верховній Раді України проект Постанови Верховної Ради України про звернення до Кабінету Міністрів України стосовно удосконалення засад формування державної політики щодо громадян України, які були вимушені покинути державу внаслідок бойових дій (реєстр. № 9115 від 17.03.2023), поданий народним депутатом України Разумковим та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду прийняти в цілому, виклавши текст проекту постанови та звернення у редакціях, запропонованих комітетом.

Друге. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин при підготовці відповідного тексту на підпис Голови Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання.

Третє. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Хто – за?

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Змістовно – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій, приєдналися? Вибачте, не почув.

КУЗНЄЦОВ О.О. Так. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто 12 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2022 році.

Шановні колеги, 20 березня 2023 року до Верховної Ради України надійшла Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2022 році. Відповідно до Регламенту Верховної Ради України та

доручення Голови Верховної Ради України наш комітет повинен опрацювати вказану щорічну доповідь у встановленому порядку. Сама доповідь вам усім була надіслана.

Для представлення щорічної доповіді запрошую до слова Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лубінця Дмитра Валерійовича. З урахуванням того, що народні депутати члени комітету мали змогу попередньо ознайомитися із щорічною доповіддю, прошу вас, Дмитре Валерійовичу, вкластися у 15 хвилин.

Прошу до слова.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, пане голову. У нас є презентація. Я прошу її вивести для представлення шановним народним депутатам. Отже, це щорічна доповідь за 2022 рік. Це перша щорічна доповідь, яку я представляю на засіданні профільного комітету і маю надію, що буду мати змогу представити її в українському парламенті.

З урахуванням того, що наша країна розвивається в цифровому форматі, то ми зробили в форматі цифрової версії, у вас є можливість її побачити через QR-код і максимально легко її використовувати. Також повідомляю, що вона зроблена в форматі окремого сайту, посилання на який уже є на профільному сайті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Буде побудована робота таким чином. Я дуже коротко представлю стан порушених прав громадян України під час збройної агресії Російської Федерації. І потім дуже коротко по основних течіях, які відбуваються в нашому суспільстві.

Отже, у 2022 році 24 лютого Російська Федерація розпочала повномасштабний наступ на територію нашої держави. Ті цифри, які ми підготували, це цифри починаючи з 24 лютого 2022 року по 31 грудня 2022 року. Вони перевірені, верифіковані Офісом Генерального прокурора, тому,

шановні народні депутати, ви можете їх використовувати. Я прошу це робити під час вашої роботи.

Отже, постраждалих серед цивільних осіб, ви можете бачити, 18 тисяч 817, з яких більше 7 тисяч загиблих, 11 тисяч 662 поранених і зафіксованих випадків сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, 171.

Дві цифри: 4 і 85. 4 - це найменший вік жертви сексуального насильства, це дитина. Найстаршій жертві – 85 років. Це факти зафіксовані, окрім наших правоохоронців, ще зафіксовані, встановлені і підтверджені постійною моніторинговою місією ООН в Україні.

Наступний. Діти. За даними Офісу Генерального прокурора загинуло 450 дітей, 872 дитини було поранено. Ми започаткували та запустили окремий державний вебпортал, він називається "Діти війни", згідно якого встановлено та верифіковано примусово депортованих українських дітей до території Російської Федерації 13 тисяч 899 дітей. Станом на сьогоднішній день верифіковано вже більше 19 тисяч. Тобто ми продовжуємо цю роботу, як верифікуємо, отже підтверджуємо факти примусової депортації Росією українських дітей, так і повертаємо дітей з території РФ.

Далі. Пошкоджено 3 тисячі 126 закладів освіти, з яких 337 зруйновано абсолютно повністю.

Далі. Встановлено, що зруйновано 1159 об'єктів матеріально-культурної спадщини, з яких 305 релігійних споруд. Так само встановлено нами і фіксуються факти, що Російська Федерація, окрім руйнувань релігійних споруд, вбиває, фактично катує представників різних конфесій. В нас фіксуються такі факти на території всієї тимчасово окупованої території України. Тому так само ці факти встановлюються нами і передаються до наших правоохоронців.

Наступний. Понад 350 спортивних споруд зруйновано повністю, не можуть можливості тренуватись близько 140 тисяч атлетів.

Далі. Різні цифри щодо загальних економічних втрат з початку повномасштабної агресії Російської Федерації. Ми посилались на дані, які

надала Київська школа економіки. Ви можете бачити, це станом на кінець 2022 року, ця цифра близько 600 мільярдів доларів. Повірте, ця цифра дуже швидко зростає, з врахуванням, що в нас постійно відбуваються відкриті бойові дії з Російською Федерацією. Станом на грудень 2022 року тільки інфраструктура постраждала на приблизно 138 мільярдів доларів США. Я впевнений, що всі відчули, як Російська Федерація десь з 10 жовтня 2022 року розпочала ракетні обстріли саме енергетичної інфраструктури нашої держави, таким чином намагалася залишити все цивільне населення України без світла, автоматично без центрального опалення, без водопостачання, без мобільного зв'язку та і фактично без їжі.

Далі. Окреме питання ми приділяємо правам внутрішньо переміщених осіб. За зафіксованими даними встановлено, що 4,8 мільйонів громадян України стали внутрішньо переміщеними особами всередині нашої держави. Додатково, приблизно 8 мільйонів наших громадян, виїхали на території третіх держав. Ви можете бачити, що під 85 відсотків тих, хто виїхали, складають саме жінки, і на це ми теж робимо окрему увагу наших міжнародних партнерів, що, наприклад, на відміну від країни-терориста Російської Федерації, з якої під 90 відсотків виїжджають саме чоловіки, то у нас виїхали саме жінки з дітьми.

Наступний. Отже, за рік роботи було побудовано дев'ять стрижневих напрямків роботи, по яких були призначені представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, які опікуються правами громадян, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України, права дитини та сім'ї, молодь, спорт, права людини у секторі оборони та прав ветеранів військовослужбовців, полонених та членів їх родин, міжнародне співробітництво, додержання соціально-економічних прав, права на справедливий судовий розгляд та процесуальні права, додержання інформаційних прав, моніторинг додержання рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів і реалізація національного превентивного механізму. Далі.

По міжнародній співпраці. Було впродовж 2022 року проведено 178 двосторонніх зустрічей на найвищому рівні з міжнародними партнерами. Ми щомісячно готуємо звіт за основними напрямками порушення прав громадян України з боку Російської Федерації, і це станом на кінець 2022 року, щомісячно отримують більше ніж сто наших міжнародних партнерів, серед яких ключові міжнародні організації, які опікуються правами людини, наприклад Верховний комісар ООН з прав людини, Верховний комісар Ради Європи з прав людини, також всі міжнародні організації, які об'єднують омбудсманів різних країн, та всі наші партнери, до яких входять близько 130 омбудсманів світу.

Наступний. Ми провели відкриту презентацію "100 днів роботи омбудсмана України", почали відкривати консультаційні центри омбудсмана України на території нашої держави, також запустили вебпортал, який я вже презентував "Діти війни".

Перший офіційний документ, який був напрацьований, який я представляв в тому числі і на засіданні профільного комітету, це "Спеціальна доповідь щодо постраждалих внаслідок збройної агресії проти України". 90 відсотків якраз ця доповідь була направлена на аналіз та моніторинг прав внутрішньо переміщених осіб України. Саме чому я і піднімав питання по питанню сьогодні першому – по виконанню та затвердженню програми діяльності профільного міністерства, яке фактично і повинно втілювати в життя ті напрацювання, які і ми робимо і робимо разом з вами, шановні народні депутати. В тому числі під час цієї спеціальної доповіді були напрацьовані окремі спеціальні рекомендації.

Перша рекомендація якраз була виконана українським парламентом: був прийнятий Закон про відшкодування зруйнованого житла внутрішньо переміщеним особам. Я знаю, що якраз профільний комітет і народні депутати профільного комітету вже декілька років займаються цим питанням. Дякую.

Ми провели міжнародну конференцію "Права людини в темні часи". Було більше 500 учасників, було багато присутніх якраз міжнародних партнерів, серед яких приїхав особисто на цю конференцію керівник найбільшої світової організації омбудсманів Кріс Фільд (він австралієць, омбудсман Австралії) разом зі своїм колегою Робертом Беренсом, який є омбудсманом Великобританії.

Найбільшим результатом цієї конференції стало те, що наш Президент Володимир Олександрович Зеленський підписав Указ і встановив день, коли ми відзначаємо права людини в Україні (цей день встановлений 10 грудня) разом з усім демократичним світом. На даний час у нас є день, коли ми будемо і кажемо про права людини в нашій державі.

Далі. Окреме питання - це родичі військовополонених. Більше 50 зустрічей ми провели за 2022 рік. Тут ми рахували тільки великі зустрічі, чия кількість переважала там від 80-и і більше. Найбільше було близько 300, найменше було 80. І кожного дня мої співробітники проводять окремі зустрічі - 10, 5, там 15, ми їх навіть не вказували тут.

Основні питання - це додатковий механізм повернення наших військовополонених та додатковий захист їхніх прав. Наша інституція офіційно входить в координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими. Ми беремо участь в обміні військовополонених. І тут з одного боку ми як фіксуємо факти порушення прав наших героїв та героїнь, яких ми повертаємо, так ми і фіксуємо факти дотримання Україною прав військовополонених російської армії. Ми відвідуємо спеціально створений табір для військовополонених, який був створений Україною на підставі Женевської конвенції. Робимо це на системній основі і показуємо всьому світу, що в цьому розрізі ми в тому числі відрізняємося від Росії, де ми навіть права громадян Російської Федерації, які прийшли нас вбивати, ми дотримуємося їхніх прав і наша інституція в тому числі за цим дивиться.

Далі. Отже, протягом 2022 року до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надійшло 42 тисячі 485 звернень. Не буду зараз

зупиняйтесь, ви бачите на цій діаграмі кількість, по якому питанню, тобто традиційно завжди більше звертаються щодо додержання соціальних і економічних прав. Ну і в розрізі можете дивитись, що найбільше турбує наших громадян. Ми це робимо на системній основі, кожного тижня я отримую подібний аналіз для того, щоб дивитись, що системно порушується на думку наших громадян, які права, на що треба звертати увагу і вимагати, щоб в першу чергу український уряд на це реагував.

Далі. Ми робимо навіть аналіз по заявникам: чоловік, жінка. Робимо, ви можете бачити, знову ж таки, я не буду зупиняйтесь, ви бачите всі ці цифри, навіть тип звернення: усно, письмово. Ми започаткували абсолютно повному роботу нашої "гарячої" лінії, відкрили регіональні офіси. Зараз опрацьовуємо питання запуску чат-боту, а також опрацьовуємо питання можливої присутності нашої інституції в додатку "Дія".

Далі. Найпоширеніші категорії заявників. І знову ж таки, звертаю вашу увагу, що на першому місці в нас внутрішньо переміщені особи. Отже ми можемо фіксувати факт того, що на думку наших громадян України найбільше порушуються права саме цієї категорії. На другому ідуть пенсіонери, члени сім'ї військовополонених і знову ж таки далі по аналізу категорії заявників.

Далі. Щодо категорії порушеного права, на першому місці в нас стоять громадянські права, але це так на думку громадян України, вони трактують порушення їхніх прав. Дуже часто фактично вони звертаються за захистом там соціальних прав, але трактують як це основні громадянські права, які записані та забезпечуються громадянам України на підставі Конституції України. Тому далі, знову ж таки, по аналізу ви можете бачити, що найбільше турбує наших громадян.

Отже, тепер аналіз саме громадянських прав, що порушуються. І на першому місці в нас право на звернення, право людини в Збройних Силах України, передбачених законом. В цьому розрізі хотів звернути увагу шановних народних депутатів на діяльність військово-лікарських комісій як

результат нашої співпраці з парламентом. Насправді дуже приємно зараз, що на рівні уряду створена окрема група, комісія, яка працює в цьому питанні, створена така група в українському парламенті. А все це розпочалось з того, як мої співробітники відвідали військово-лікарську комісію у Львівській області. Ми це зробили вже не перший раз. Коли я бачу системність, то я в тому числі роблю публічне звернення до громадян України по тим фактам, які, на мій погляд, мають системний та кричущий характер. Отже, після цієї публікації дуже багато було реакції, і я дякую, що саме парламент відгукнувся самий перший. Було засідання профільного комітету і зараз окрема комісія працює по цьому питанню.

Наступний. Економічні права. Теж бачите в розрізі, що найбільше цікавить наших громадян, турбує наших громадян.

Далі. Соціальні права. На першому місці право на соціальний захист. 87,8 відсотків – це звернення по соціальним правам, саме право на соціальний захист.

Наступне. Особисті права. На першому місці право на свободу та особисту недоторканність. Більше 65 відсотків.

Далі. Право дітей. На першому місці у нас право на піклування та турботу. Ну і далі по аналізу.

Далі. Свобода від дискримінації. А тут ми моніторимо, перевіряємо права національних меншин, релігійних свобод, права людей з інвалідністю, ЛГБТ-спільноти. В цьому розрізі ви бачите, що найбільше у нас дискримінують за ознакою стану здоров'я. Отже, на першому місці громадяни з інвалідністю у нас перебувають під дискримінацією. Найгірший такий випадок, коли у нас з громадського транспорту водій навіть виставив нашого громадянина України, який був на інвалідному візочку. По цьому факту ми добились того, що відкрито кримінальне провадження.

Далі. Ми проводимо моніторингові візити. За 2022 рік їх було зроблено 2031. Знову ж таки ви бачите по яким питанням.

Наступне. Інформація щодо складання адмінпротоколів нашими співробітниками. Можу сказати, що ми їх виписали 45. Це невелика кількість. І в першу чергу ми тут працюємо над превенцією. Хоча там, де я вже зараз бачу системні порушення мої працівники більше зараз використовують цей інструментарій впливу на порушників прав громадян України.

Опрацьовано нормативно-правових актів за рік 3 тисячі 784.

Далі. Окремо права громадян, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України. Не буду вже тут довго зупинятися, ви бачили окрему доповідь.

Далі. Права дітей. Єдине, що хотів згадати, що ми зафіксували навіть дитячу катівню в Херсоні, де російські військовослужбовці навіть кували Віталія, йому 14 років. Ви бачите його особистий приклад. Ми постійно фіксуємо факти як Російська Федерація, знаєте, так пробиває дно, стають все гірше і гірше, і все це фіксується як нашими правоохоронцями, так і задіяні правоохоронці іноземних країн, які допомагають нам це фіксувати і готувати матеріали для Міжнародного кримінального суду. Саме на підставі примусової депортації українських дітей та катування українських дітей був виписаний ордер на арешт Путіна та Львової-Белової, яка є представником Путіна по дітях.

І зараз ми напрацьовуємо спецповідь, яку я так само буду представляти на засіданні профільного комітету.

Отже, права людини в секторі безпеки та оборони, більше 11 тисяч, не буду зупинятися, це права наших діючих військовослужбовців, правоохоронців, ветеранів, членів їх родин, величезний напрямок роботи на даний час ми фіксуємо, що якраз по цьому напрямку у нас в разі іде збільшення в 2023 році.

Як один з елементів нашої нової роботи, як я і сказав, це участь у процесі обміну та поверненню наших військовополонених станом на 31 грудня 2022 року. В тому числі за нашою участю було повернуто 1 тисячу

596 військовополонених, з яких (ви бачите) жінки окремо, чоловіки, а також цивільні.

Хочу сказати, що цю роботу робить велика команда. Цією роботою окремо опікується Президент Володимир Олександрович Зеленський, керівник Офісу Президента і керівник КШ, він же керівник ГУР Буданов.

Далі. Соціальна держава. Знову ж таки, не буду зупинятися. Ви бачите цифри щодо звернень до Уповноваженого, опрацьовано документів, пропозицій, моніторингові візити саме по цьому напрямку.

Забезпечення рівних прав і свобод. Також бачите цифри по цьому напрямку, що було зроблено. Як один з таких інструментаріїв – це забезпечення і реалізація прав представників національних меншин спільноти. І окрема подяка, що в 2022 році ми показали дуже гарну і ефективну співпрацю нашої інституції з профільним комітетом, з українським парламентом, коли 324 народних депутата проголосували за новий Закон про права національних меншин в Україні.

Національний превентивний механізм. Тут в нас окрема співпраця з народним депутатом Касаєм Костянтином Івановичем. Дякуємо. Продовжуємо цю роботу. Я маю надію, що і в 2023 році максимально народні депутати будуть долучатися до моніторингових візитів місць несвободи, які ми проводимо. Ми робимо цю роботу разом з представниками громадських організацій за формулою Омбудсмен плюс, яка визнається, в тому числі наш досвід один з найкращих на території Європи. В попередньому році, в 2022-му, ми відзначали 10-річчя з дня створення НПМ в Україні.

Розріз по місцях несвободи. Не буду довго на цьому зупинятися. І доступ до правосуддя. Ми розпочали моніторинг судових засідань, де ми перевіряємо діяльність як суддів, представників прокуратури, так і адвокатської спільноти, коли ми фіксуємо факти недотримання прав або перешкоджання правам інших. У мене як в Уповноваженого Верховної Ради України є методи реагування, наприклад, на порушення суддею своєї

присяги. Або коли я бачу, що суддя зловживає своїм правом та порушує права інших учасників судового процесу, я надсилаю лист на ВРП. (Я вже закінчую, Андрію Вікторовичу, дуже швидко) Коли я бачу, що це роблять представники прокуратури, то таке звернення надсилається до дисциплінарної кваліфікаційної комісії прокуратури. І коли я бачу це з боку адвокатів, то надсилається на Спілку адвокатів, щоб вони всі реагували.

Останній приклад - це коли на Закарпатті все суспільство здригнулось, коли суддя фактично звільнила від покарання трьох підлітків, які, на наш погляд, скоїли злочин групового сексуального насильства.

І інформаційні права. Більше 8 тисяч ми опрацювали. Знову ж таки, ви бачите по розрізах, як ми діяли.

Далі. Окремий напрямок - це стан виконання рекомендацій за 2021 рік. Бачите, що виконано тільки 27 відсотків. Маю надію, що і в цьому розрізі парламент буде показувати приклади, як виконувати рекомендації від Уповноваженого Верховної Ради України, а також, я це фіксую як результат того, що український парламент не затверджував щорічну доповідь, робив це декілька років. Тому в самому кінці хотів би ще раз звернутись до шановних народних депутатів профільного комітету і від себе попросити, щоб ви максимально сприяли тому, щоб щорічна доповідь за 2022 рік була представлена саме в українському парламенті і було голосування за рекомендації. Бо після цього вони набувають абсолютно іншої юридичної сили. І їх повинен буде вже виконувати український уряд.

Дуже дякую, шановні народні депутати. Готовий відповідати на запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Валерійовичу.

За досить короткий проміжок часу ви дійсно змогли перезавантажити інституцію Уповноваженого і результати вашої роботи вже чітко прослідковуються.

Однак хочу звернути вашу увагу, що деякі рекомендації Верховній Раді України щодо прийняття законопроектів втратили свою актуальність у зв'язку з тим, що відповідні проекти законів уже прийняті парламентом. Наприклад, законопроект номер 8198 та реєстраційний номер 7353. Ну це так.

Шановні народні депутати! Чи є у когось запитання до Уповноваженого по щорічній доповіді?

ЧИЙГОЗ А.З. Так. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ахтеме Зейтуллаєвичу.

ЧИЙГОЗ А.З. Пане Дмитре, у мене декілька питань. Перше, коли ви там давали статистику по жертвах, вони враховують зниклих безвісти?

Друге питання. Це переміщені особи. Там статистика була тут всередині України і за кордоном. Є там взагалі окрема статистика по Росії?

І третє питання. По Захтею зараз і не тільки він, знаходиться на пересилці, десь в Ростовській області, Росія. Наскільки я розумію, там декілька хлопців. Зараз іде дискусія в суспільстві, політв'язень він або не політв'язень, якусь сумнівну відповідь дало Міністерство реінтеграції. Тут питання не в цьому. Він політично мотивований в'язень, але хто б це не був, наш громадянин, який там відбув якийсь термін, він намагається повернутися додому, в Україну, а тут щось ми не можемо вирішити якісь там технічні питання або, скажімо, з документами або взагалі з тим, щоб забрати їх звідти. Раніш цим консульство займалося, зараз цього немає.

Як от по цих питаннях я би хотів би почути відповіді.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

Зразу відповідаю, жертви враховані. Але враховані ті жертви, по яких були звернення від родичів, згідно яких згідно чинного законодавства відкрите там кримінальне провадження Національною поліцією.

Щодо жертв, які є зараз, у нас є такі факти з тимчасово окупованої території України, але по них ще родичі бояться офіційно до нас звернутися, там цих цифр немає, але більша частина, там це вказано.

Щодо громадян України. Так, 4,8 мільйона ВПО всередині держави. Під 8 мільйонів виїхали на території країн, які надають нам офіційно інформацію. В цій цифрі немає Російської Федерації, бо Російська Федерація офіційну інформацію нам не надає, і ми можемо тільки припускати скільки громадян України перебуває на території РФ. Сама Росія використовує цифри 2,5 мільйона, з яких 748 тисяч – це саме діти, але підтвердити ці факти ми не можемо. Отже я прийняв рішення не вказувати взагалі дані, які використовує Російська Федерація, бо я не можу їх підтвердити. Єдині цифри, які я використовував з території РФ, це цифра примусово депортованих українських дітей, яких ми підтвердили в різний спосіб. Цим окремо займаються наші, скажемо так, відповідні органи, розвідувальні органи, які надають нам факти того, що ми можемо зафіксувати ці дані і використовувати їх в офіційній, скажемо так, роботі.

Шановні народні депутати, мій представник входить в цю комісію. Особисто цю ситуацію я тримаю на контролі, щоб знали всі народні депутати, це наш громадянин України, який був затриманий, отримав вирок на території РФ, відбув покарання, зараз знаходиться на території РФ. Ми звернулись до, я в межах своїх повноважень звернувся до Москалькової, щоб особисто мені передали цього громадянина України. На жаль, для мене стало здивуванням, коли на комісії, яка розглядає питання щодо повернення наших громадян і надання їм документів, була така думка, що нам не треба його повертати і з'явився, я не знаю на підставі чого з'явився оцей офіційний лист, який підписав один з заступників міністра з питань тимчасово окупованих території України, який був офіційно надісланий громадянину України, що

ми не вбачаємо можливим вас прийняти. Якщо будуть бажання від народних депутатів, я цей лист готовий надіслати всім.

По цьому факту окремо я відкрив провадження. Моя позиція – громадянин України повинен бути повернутий на територію України. Якщо в якихось органів є якісь до нього запитання, то ви задавайте вже потім в межах своїх повноважень на території нашої держави. Це просто нонсенс у нас, коли громадянин України, який вказаний в резолюції ООН як політичний в'язень, отримує офіційний лист від центрального органу виконавчої влади, що ми не можемо вас забрати з території РФ.

Тому дякую, що народні депутати теж опікуються цим питанням. Як я і сказав, я зараз веду свою роботу. Моя позиція: ми повинні громадянина України Захтея забрати на територію нашої держави і забезпечити йому захист всіх його прав.

Дякую.

ЧИЙГОЗ А.З. Будь ласка, по переміщенім по Росії. Тоді треба там вказувати, на мій погляд, завжди, що без врахування Росії. Тому що може складатися таке враження, що ми взагалі до цієї статистики автоматом будемо.

І ще раз по Захтею. У Захтея тут дружина, дитина, і я прошу цю відповідь, яку вам дали, мені теж особисто як депутату надішліть, будь ласка. Щось коїться таке нехороше.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Позиція така приймається. Лист я направляю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Тарасенко, будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня.

Дмитро Валерійовичу, ви знаєте, я як експерт по уповноважених кожний раз задаю багато питань. До вас сьогодні буде лише одне питання. Але перед тим, як я задам питання, дійсно, дякую вам за роботу, оцінюю роботу по 12-бальній системі на 11. Ну дійсно, ви показали нову якість роботи. Вона видна як в ЗМІ, так і в громадському суспільстві, так і серед державних органів. Тому ми готові як комітет завжди підтримувати знову-таки ваші ініціативи для того, щоб ваша доповідь прозвучала і в Верховній Раді України. Я вважаю, що це сто відсотків необхідно, тому що навіть під час війни права людини в демократичному суспільстві, яке ми відстоюємо, вони повинні звучати в залі Верховної Ради.

Щодо питання, то питання буде одне. Ви в доповіді багато говорите про те, що співпрацюєте з ООН і з Президентом ООН зустрічались. Але залишається незрозумілою їхня позиція (може, ви роз'ясните) щодо невизнання геноциду в Україні. Тобто недостатньо фактів вони побачили, що російська агресія – це є геноцид проти українського народу. То якщо ви висвітлите це питання, буду дякувати.

І друге питання. Ми прийняли Закон про національні меншини в минулому році. А в цьому році є пропозиція, щоб ми також прийняли Закон про захист персональних даних. І це буде також нашою спільною роботою, для того щоб в 2023 році Україна отримала новітнє законодавство в цій сфері. Також нашою спільною роботою для того, щоб у 2023 році Україна отримала новітнє законодавство в цій сфері.

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

По ООН. Я дійсно здивувався, коли вони дали такий аналіз. Насправді в цій доповіді немає того, що вони не знайшли достатньо доказів. Це була відповідь на запитання журналіста, коли ця доповідь представлялась. На наш погляд, у нас є всі факти говорити про геноцид. Але в юридичному сенсі геноцид повинен бути вперше зафіксований Міжнародним кримінальним

судом, який діє у складі ООН. І як ви знаєте, якраз суддя цього International Criminal Court видав оці два арешти Путіну і Львовій-Беловій, вказавши саме депортацію дітей. Для нас це дуже показово, бо насправді те, що вказано на підставі видачі ордерів, це є пряма дефініція з міжнародного гуманітарного права, яке й визнає геноцид. Бо однією з ознак геноциду це є примусове переміщення дітей з однієї етногрупи в іншу. І якщо видали ордер на цій підставі, у нас є всі можливості в майбутньому, що це вперше буде зафіксований Міжнародним кримінальним судом факт примусового переміщення дітей з однієї етногрупи в іншу, як я сказав, і це автоматично буде наслідком визнання геноциду. Тому я думаю, що отут юридичні аспекти треба зробити першими, а після цього вже піде політичне визнання, що робить Російська Федерація саме геноцид на території нашої держави.

Але я бачу, що ООН, можливо не так швидко як нам би хотілось, це дійсно так, але вони поступово роблять свою роботу. І тут я хотів би відзначити, ну просто неймовірну роботу Офісу Генерального прокурора і нашого Генпрокурора, який зробив, на мій погляд, ну неймовірну роботу за дуже короткий час, коли у Львів приїхали, була міжнародна конференція у попередньому місяці, там були якраз представники Міжнародного кримінального суду, вони напряду вже почали казати про те, що так, ми отримали факти можливого вчинення військового злочину, який може трактуватись як геноцид. Це була пряма мова. Після цього, здається, 2 чи 3 тижні і видаються оці ордери. Ну, дійсно, це щось таке неймовірне. Я вважаю, що ми рухаємося у правильному напрямку, знову ж таки, дякуючи в тому числі і нашим народним депутатам.

По нацменшинах, як один з варіантів нашої співпраці. У нас лунає критика з боку угорців по прийнятому закону. Ви знаєте, що на пропозицію угорських депутатів Європарламенту зараз цей закон потрапив до аналізу до Венеційської комісії, вони повинні приїхати, співробітники, до нас, я впевнений, що буде зустріч з депутатами профільного комітету, вони будуть зустрічатися зі мною. Тому дуже просив би, щоб ви максимально активно

прийняли в цьому участь. Я взагалі вважаю, що це найкращий досвід і найкращий документ, який ми могли прийняти в умовах війни.

І по захисту персональних даних. Ви ж знаєте мою позицію: я підтримую вашу роботу і напрямок в тому, що наш український парламент прийняв окремий закон про захист персональних даних.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максиме Миколайовичу, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пане голово. Дякую, Дмитре Валерійовичу.

Я буду швидко. Хочу подякувати вам за вашу доповідь. І ви знаєте, мені так це задає такого позитиву в моїй роботі і взагалі дає надію на те, що все у нас у владі буде на всіх ланках гарно після того, як омбудсмен проситься сам звітувати спочатку на комітеті, потім на засіданні парламенту і так далі.

Ось тут є сьогодні представники, я так розумію, декількох міністерств. Хочу, щоб ви звернули на це увагу: Офіс Омбудсмена і особисто Голова Офісу Омбудсмена, сам Омбудсмен були прикладом для вашої діяльності, колеги із різних міністерств. Тому що, мені здається, у нас крім міністра Федорова, ніхто до нас звітувати не приходив і не планує приходити.

Тому, пане Дмитре, дуже дякую вам. Гордий, як-то кажуть, що ми з вами співпрацювали, і я був навіть першим заступником нашого комітету разом з вами. Тому дякую вам і, на жаль, не вистачає часу долучатися до усіх напрямків вашої діяльності, але дуже прошу вас долучати мене, долучати представників нашого комітету, долучати нашу ініціативну групу, якою ми до вас приходили пів року тому, і ми говорили з вами, але, на жаль, нас не долучали до заходів, які стосуються захисту прав внутрішньо переміщених осіб, тобто ВПО. В мене точно є час, коли цим займатись, окрім роботи в парламенті.

Тому дуже вас прошу: по-перше, запланувати зустріч з нами як з представниками вже новоствореного МФО, тобто це вже не просто 3 або 4 народних депутати, які там переселенці самі як і ви, і хочуть там допомагати своїм землякам. Ні, це вже не просто там якийсь приватний випадок і якась ініціатива, ще раз кажу, декількох людей. Це вже створене міжфракційне об'єднання, тому перше – ми хочемо на наступному тижні просити у вас зустрічі з представниками нашого МФО у вас із вашим відділом по внутрішньо переміщеним особам, який дуже круто працює, і ми вже бачимо результати і я бачив ці пости вашого представника на Закарпатті, ну якщо окремо казати про один з випадків роботи і дійсно чесною і відкритою критикою в адресу обласної військової адміністрації Закарпаття.

І також хочемо повідомити, що ми як МФО "ВПО України" будемо робити такий, скажемо так, тур в декілька міст України через 2 тижні. Тому будемо також просити вас, офіційно зараз кажу і будемо писати вам листа. Будемо дуже вдячні, якщо доєднається представник вашого офісу до цієї поїздки, до офіційних засідань МФО по містах України.

Дуже дякую ще раз за вашу роботу і окремо за підтримку внутрішньо переміщених осіб. Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Максиме Миколайовичу.

2 травня буде перша міжнародна конференція по аналізу МКП, місця компактного проживання ВПО. Ми надішлемо запрошення до всіх народних депутатів профільного комітету, ну і в першу чергу до голови міжфракційного об'єднання. На наступному тижні надішліть, будь ласка, зручний для вас час. Ми підлаштуємось і обов'язково зустрінемося. В мене зараз присутні представники, керівництво, всі чують, роблять аналіз і ми будемо максимально долучати і дуже дякую за вашу роботу.

Ми теж слідкуємо як народні депутати, в першу чергу профільного комітету, як їздять по країні, зустрічаються з ВПО. Ми отримуємо ці сигнали, що люди дуже це цінують. І проблема в тому, ви згадали

Закарпаття, в нас проблема в тому, що коли наші співробітники приїжджають, спілкуються з ВПО, фіксують факти, то проблема в тому, що єдиних, кого згадують, це якраз народних депутатів. На жаль, не приїжджають представники, не перевіряють МКП ті, хто повинні цим опікуватися в областях, в міністерствах, от в цьому є в нас проблема. У нас зріз по Україні є. І ми б дуже хотіли, щоб народні депутати його теж побачили, якраз 2 травня він буде представлений.

Дякую.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, Дмитре Валерійовичу.

Пане голово, якщо можна, пробачте, 10 секунд, хочу додати. Цей лист, про який казав пан Дмитро, відповідь від заступника з Міністерства реінтеграції з приводу полоненого, який зараз знаходиться в Росії. Мені здається, що це заслуговує на відставку відразу автора цієї відповіді. Тому, мені здається, що потрібно це питання піднімати і відправляти цю людину. Я не знаю, чи працює вона ще в міністерстві, чи, може, вже її там сховали, вона вже і не працює, хто там писав цю чудо-відповідь. Це відставка. Це навіть не обговорюється, немає чого тут проговорювати навіть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Максиме.

Пан Касай Костянтин.

КАСАЙ К.І. Дмитре Валерійовичу, добрий день ще раз.

Хочу подякувати вам за вашу дійсно титанічну працю. І за цей рік, що ви працюєте омбудсменом, вона дуже помітна. Те, що я побачив в статистичних даних щодо виконання ваших рекомендацій, то, якщо я не помиляюсь, виконання майже вдвічі більше ніж минулого року було, якщо я не помиляюсь.

А щодо запитання, Дмитре Валерійовичу. Та інформація, яка в мене є, це що стосується засуджених, які залишилися на окупованих територіях, це більше 10 тисяч осіб. Скажіть, будь ласка, чи піднімали ви питання з уповноваженою РФ Москальковою щодо обміну цих людей або ж взагалі передачі їх нам? Ми всі пам'ятаємо, що на початок повномасштабного вторгнення цих людей було близько 300 чи 400 осіб, а на сьогоднішній день це більше 10 тисяч.

Дякую за відповідь.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Костянтині Івановичу.

Ми окремо підняли питання по нашим громадянам України, які відбували покарання, відбувають покарання і залишилися на тимчасово окупованій території України. За нашими даними, 2,5 тисячі з числа ув'язнених РФ вивезла на свою територію. І, на жаль, ми зараз отримуємо численні факти того, що проводять таку мобілізацію в ЧВК "Вагнер" цих осіб. На неодноразові мої пропозиції обговорити це питання, знайти механізм повернення, принаймні знайти механізм повернення тих громадян України, які згідно нашого законодавства вже повинні вийти на свободу, тобто ми зробили окремий список оцих громадян України. На жаль, російська сторона жодного разу не погодилася на наші пропозиції. Тому я думаю, що вони вкотре по цьому факту скоюють воєнний злочин. Вони просто наших громадян примусово записують у військове незаконне угруповання, і ми, на жаль, напевно отримаємо найближчим часом докази того, що вони вже приймають участь у військових якихось бойових діях.

Єдине, що ми зараз можемо робити, це вкотре ще один доказ, цей доказ представляти міжнародній спільноті. І от якби ми всі не відносилися все ж таки до міжнародних організацій, але ООН діє, як ми побачили по ордеру на арешт Путіна, якщо він стане другим, третім, там по різних вже підставах, то, повірте, це точно буде додатково обмежувати Російську Федерацію через

санкційну політику і додатково будуть підстави надавати нам допомогу в різний спосіб від наших партнерів. Дякую.

І, Максиме Миколайовичу, я вже лист скинув в загальний чат комітету.

ТКАЧЕНКО М.М. Побачив. Дуже дякую.

КАСАЙ К.І. Саме те, що ви зазначили, Дмитре Валерійовичу, те, що є інформація, що дійсно вони вже воюють, ці засуджені. Є така інформація.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Валерійовичу.

Продовжуємо. Колеги, відповідно до статті 18 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" за результатами розгляду щорічної доповіді Уповноваженого Верховна Рада України приймає постанову. Відповідний проект постанови, який пропонується зареєструвати, вам було надіслано. Її текст попередньо узгоджений з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України.

Колеги, пропоную наступне рішення комітету:

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання питання про розгляд щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні в 2022 році.

Друге. Внести на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні в 2022 році та рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду прийняти її в цілому.

Третє. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України, виступаючи від комітету з цього питання, визначити народного

депутата України, голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Хто - за?

Задорожний - за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Анатолійовичу.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЕЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, 12 осіб - за. Рішення прийнято.

Дмитре Валерійовичу, дякуємо за участь в засіданні комітету.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дуже дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, переходимо до наступного питання.

Про стан виконання Закону України про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в рамках контрольної функції.

Шановні народні депутати, як ми з вами й домовлялися, сьогодні на наше засідання ми запросили представників центральних органів виконавчої влади, які кожен в межах своєї компетенції уповноважені на реалізацію державної політики щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Звертаю вашу увагу, що ми направляли персональні запрошення щодо участі у нашому засіданні саме першим керівникам відповідних органів. Але, на жаль, за попередньою інформацією секретаріату, до нас змогли долучитися не всі. Всіх присутніх, запрошених з цього питання, ви можете бачити в чаті нашої конференції. Узагальнена інформація, яка надійшла до комітету від Мінреінтеграції, нам всім була надіслана.

На жаль, ми також не отримали всієї запитуваної інформації. Звертаю увагу, що контрольна функція комітетів полягає зокрема і в здійсненні аналізу практики застосування державними органами законів України та відповідності законам України прийнятих підзаконних нормативно-правових актів.

Предметом розгляду сьогоднішнього засідання є Закон України про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Тому ми можемо задавати питання як в цілому щодо реалізації тих чи інших прав внутрішньо переміщених осіб, так і з приводу конкретних норм цього закону чи прийнятих на його виконання підзаконних нормативно-правових актів.

Отже, пропоную побудувати нашу роботу таким чином. Спочатку ми надаємо кожному доповідачу до 2-х хвилин на виступ в межах своїх повноважень, аби він проінформував, що зроблено для реалізації прав і свобод ВПО. Після виступів всіх запрошених народні депутати всім

запрошеним можуть поставити запитання. Звертаю увагу доповідачів, що нас цікавить інформація за період з моменту запровадження в Україні воєнного стану і по теперішній час.

Також я прошу всіх доповідачів бути присутніми з нами до кінця розгляду цього питання. Тож почнемо.

За виконання державних програм, які стосуються надання ВПО допомоги на проживання, відповідальне Мінсоцполітики.

Запрошую до слова Міністра соціальної політики Жолнович Оксану Іванівну. Оксано Іванівно, підключайтесь, будь ласка.

Так, за реалізацію державних програм, пов'язаних із забезпеченням внутрішньо переміщених осіб житлом, у нас відповідають декілька міністерств, тому зараз я почергово надам слово представникам відповідних міністерств. І прошу в межах повноважень поінформувати нас про стан реалізації цих програм з моменту введення в країні воєнного стану.

Запрошую до слова Міністра у справах ветеранів Лапутіну Юлію Анатоліївну.

ЛАПУТІНА Ю.А. Вітаю, шановні народні депутати! Дійсно, станом на 01.01 цього року в черзі на виплату грошової компенсації перебувають 3 тисячі 380 осіб із числа ВПО і одночасно учасників бойових дій та осіб з інвалідністю третьої групи внаслідок АТО, ООС до 01.06. 2018 року, тобто з потребою в обсязі 6,5 мільярдів гривень. Слід відмітити, що фінансування бюджетних програм в 2020 і 2021 роках здійснювалось в край обмеженому обсязі і дійсно говорили про те, що цих людей, які з 2014 року стали на захист країни, але є одночасно вихідцями з Донецької, Луганської областей та Криму і стали вимушено переміщеними особами, потрібно в першу чергу забезпечити житлом. В принципі, дякуючи і бюджетному комітету, і Президенту України, і Прем'єр-міністру, уряду, було прийнято рішення щодо виділення нам 5,5 мільярдів гривень на ці потреби. Минулого року в зв'язку з

широкомасштабним вторгненням ці кошти були секвестровані, однак цього року ми знову отримали ці кошти в обсязі 5,5 мільярдів.

Хочу зазначити, що це дуже суттєво і дійсно це, якщо ми реалізуємо цю субвенцію для наших категорій цього року, це субвенція місцевим органам влади, а формують потребу саме обласні державні зараз військові адміністрації, якщо ми реалізуємо цю субвенцію, це буде суттєвим покращенням житлових умов для тих, хто цього потребує, перебуває в цих чергах. Але хочу одночасно зазначити, що якби ми реалізували її минулого року, ми покрили би всю потребу в 3 тисячі 380 осіб. Разом з цим, на жаль, зараз вже кожного кварталу збільшується середня вартість одного житлового квадратного метра, тому ми забезпечимо цього року 2 тисячі осіб, але також буду просити, щоб наступного року ми все ж таки виділили додаткові кошти, щоб покрити всіх. Зараз це дуже важливо. Ми відпрацьовуємо вже потребу з регіонів і плануємо за нашими програмами реалізувати цю субвенцію. Дякую. Це загалом по Міністерству в справах ветеранів.

Немає звуку.

ТКАЧЕНКО М.М. Включіть мікрофон, пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може є можливість Оксані Іванівні Жолнович підключитись?

ЖОЛНОВИЧ О.І. Так, так. Доброго дня. Я вже є. Перепрошую, просто накладка двох комітетів. В нас соціальний комітет, де ми там підтримуємо позицію по наших 10 законопроектах, і я мушу одночасно сюди і до вас підключатися.

З приводу внутрішньо переміщених осіб, то політика Міністерства соціальної політики – це насамперед забезпечення виплат. В рамках наших соціальних видатків ми збільшили з початку повномасштабного вторгнення

допомогу на проживання внутрішньо переміщеним особам, а також ведемо відповідний облік внутрішньо переміщених осіб, що отримують такі виплати.

Що було зроблено? Дуже швидко розбудована за цей проміжок часу цифрова програма, що дозволила через Дію зокрема, а також через інші різні портали станом на сьогодні вже не тільки подавати заявку про прийом та звернення за статусом людини, що внутрішньо перемістилася, а також подачу заяви на допомогу, але також можна тепер через Дію в зручний спосіб подати заяву про зміну місця проживання. Автоматично, в цифровий спосіб ми налагодили обмін передачі справ між управліннями соціального захисту, тому що раніше вони здійснювалися паперовим способом і це затримувало можливість людям отримувати свої виплати. Цифровізували нарахування таких виплат через ДП "ЮЦ", що дозволяє нам швидше нараховувати ці виплати, коли люди змінюють своє місце проживання. Бо ми розуміємо, що це зазвичай люди, які можуть і нетривалий час осідати, бо є потреба їм шукати і місце роботи, і житло спочатку в одному місці, а потім в іншому. Тому ми розширюємо всі свої цифрові послуги для того, щоб людям з числа внутрішньо переміщених було зручно і просто як реєструватися на первинному обліку, так і змінювати своє місце перебування, так і, наприклад, відмовлятися від виплати, якщо вони вже працевлаштовані, але залишатися зі статусом внутрішньо переміщеної особи для додаткових інших соціальних гарантій. І весь цей компонент цифрових рішень ми опрацьовуємо і розробляємо. Зараз вже практично воно працює в промисловому режимі. Ті певні збої, які були, практично вичерпані і система набула сталого і стабільного функціонування.

На сьогодні в нас зареєстровано з 2014 року, як ви правильно сказали, 4,8 мільйона внутрішньо переміщених осіб, з них 1,9(?) мільйонів отримують відповідну допомогу: 2 тисячі на кожного повнолітнього громадянина і 3 тисячі – діти та люди з інвалідністю, на кожную родину. Ми за минулий рік, запроектували, забюджетували майже 58 мільярдів гривень для виплати такої допомоги. Фактично було виплачено практично 54 мільярди гривень.

Також ми використали вже в цьому році майже до мільярда гривень для допомоги. Констатуємо збільшення пошуковувачів такої допомоги, приблизно 100 тисяч в місяць у нас людей подають нові заявки на отримання цієї допомоги, тому ми робили певні наближення і в березні виникали певні перебої з швидкістю виплати. Але на сьогодні всі виплати здійснено, всі зобов'язання держави щодо виплат є погашеними і виконаними.

Також ми забезпечуємо пенсійне забезпечення, в тому числі для внутрішньо переміщених осіб. Основна наша задача - це зараз забезпечити пенсії на тих територіях, що є тимчасово окупованими, і там ми здійснюємо в різний спосіб - як на карточку, так і відкриваємо передрахунок в Ощадбанку, для того щоб людина, яка виїхала, знайшла можливість виїхати з цих територій, зразу звернувшись в Ощадбанк, могла отримати свою пенсію за всі місяці.

Зараз для тих людей, які хочуть змінити своє отримання пенсії з отримання через Укрпошту на картки, можна також робити це онлайн через особистий кабінет або відкривати картку онлайн. Таку можливість надає ПриватБанк.

І щодо тих людей, що були раніше, до 24 лютого, внутрішньо переміщені, і у них їхня картка платіжна ощадбанківська одночасно була і пенсійним посвідченням, і ми бачимо певні проблеми, бо Ощадбанк наразі не має можливості продовжувати таку картку разом з пенсійним посвідченням, не працює це підприємство, яке забезпечувало синхронне видання такої картки. Ми прийняли тимчасове рішення - на час війни окремо видаємо громадянам пенсійні посвідчення Пенсійним фондом і окремо тоді Ощадбанк видає їм свої картки, продовжує для того, щоб люди могли безперебійно отримувати пенсію.

І так само широко опрацьовуємо можливості для забезпечення громадян, що внутрішньо перемістились, соціальними послугами. В нас разом з місцевими територіальними громадами, зокрема на Закарпатті, в Івано-Франківщині, працюють мультидисциплінарні бригади виїзні, які

консультують внутрішньо переміщених осіб з різних питань, в тому числі з психологічної допомоги, з правових питань.

На жаль, через відсутність коштів в бюджетах ми не маємо можливості з бюджету покривати всю допомогу, але завдяки гарній співпраці з донорами ми по суті збільшуємо таку мережу для того, щоб кожний, хто потребує, мав можливість отримати сьогодні і соціальну послугу, і психосоціальну підтримку.

Дякую. Це коротко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Оксано. Прошу залишатися з нами для запитань.

Знову повертаємося до теми житла. Тому запрошую до слова заступника Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України Бутенка Олександра Олександровича. Прошу.

СТАРЦЕВА С.М. Я вибачаюсь. Я начальник Управління житлової політики Мінінфраструктури, Я звертаюсь від Бутенка з приводу того, що він пробув весь час і його викликали негайно на іншу нараду. Я можу доповісти, з вашого дозволу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу. Будь ласка. Тільки коротко.

СТАРЦЕВА С.М. Добре. Старцева Світлана.

Мінінфраструктури сьогодні опікується двома постановами, які були прийняті ще в березні минулого року. З 2022 року діють дві постанови. 333-я – відшкодування за комунальні послуги громадянам, які розмістили у себе внутрішньо переміщених осіб на безоплатній основі. І ця постанова діє весь термін. На сьогоднішній день зареєстровано відповідно до цієї постанови 3 мільйона 677 тисяч осіб, які скористалися такою допомогою. Кількість вільних домогосподарств сьогодні - більше 10 тисяч - зареєстровані в

програмі, яка сьогодні діє на електронній платформі, куди можна подавати інформацію. І на сьогоднішній день можуть бути розміщені, це вільні місця, 25 тисяч 362 особи.

Мінрегіоном, а зараз Мінінфраструктури було підписано меморандум з Червоним Хрестом, колишнім Мінрегіоном, на виконання цієї програми. Відповідно Червоний Хрест профінансував за минулий рік більше мільярда гривень на відшкодування таких витрат. І сьогодні ця робота продовжується. За минулий рік з державного бюджету було компенсовано тільки 185 мільйонів, а вся інша допомога здійснюється через громадські організації, через міжнародну допомогу і головним донором в даному випадку є Червоний Хрест.

І друга програма сьогодні діє, яка регулюється постановою 261, і вона діє для відшкодування комунальних послуг в закладах комунальної, державної і приватної власності.

На сьогоднішній день таких місць 2 тисячі 75. Загальна місткість розміщення становить 288 тисяч і з них зарезервовано для внутрішньо переміщених осіб 137 тисяч місць.

По цій програмі здійснюється відшкодування за рахунок резервного фонду державного бюджету і на сьогоднішній день відшкодовано 556 мільйонів 720 тисяч і місцевими бюджетами 511 мільйонів 570 тисяч. Зараз продовжується робота за погашення відповідний період кінця 2022 року, і ця робота триває.

Крім того, Мінінфраструктури сьогодні ще опікується: в 16 населених пунктах розміщені мобільні містечка, де більше 6 тисяч осіб розміщено. І на виконання закону 7198, який буквально недавно підписано, забезпечується розробка і прийняття відповідних нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію механізму компенсації громадянам за пошкодження та знищення об'єктів нерухомого майна.

До речі, Мінінфраструктури здійснює постійний моніторинг зруйнованого зареєстрованого в Дії і поданого, і оціненого, наскільки

підлягає відшкодуванню. На сьогоднішній день таких житлових будинків, які зруйновано, 18 тисяч 208. Із них відновлено вже 2 тисячі 85. А по приватним садибам це 138 тисяч 342 і відновлено вже 6,5 тисяч таких будинків. Робота триває постійно, відшкодування здійснюється і підготовка нормативно-правової бази.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Також прошу залишатися до запитань.

Інформацію, яка надійшла до комітету від Держмолодьжитла, прошу прокоментувати голову правління Комнатного Сергія Олександровича.

КОМНАТНИЙ С.О. Дякую, Андрію Вікторовичу. Доброго дня, шановні народні депутати та всі присутні. Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву, який я представляю, є державною фінансовою установою, яка реалізовує державні житлові програми і муніципальні житлові програми для різних категорій громадян. І внутрішньо переміщені особи також мають право приймати участь в деяких з них.

Отже, в минулому році ми реалізували пілотний проект за рахунок коштів гуманітарної допомоги, які Мінрегіон отримав від Міністерства соціальної політики, Держмолодьжитло було виконавцем. За рахунок цих коштів було закуплено 60 квартир в чотирьох деокупованих регіонах (це Сумська, Житомирська, Київська і Чернігівська область). Ці квартири повністю готові з меблями були надані для безкоштовного проживання в них багатодітним сім'ям внутрішньо переміщених осіб та багатодітним сім'ям, житло яких зруйновано на цій території. Також у 2022 році Держмолодьжитлом здійснювалася реалізація програми пільгового кредитування внутрішньо переміщених осіб на придбання житла, яка фінансується за рахунок коштів німецького банку "KfW", це кредит під три відсотки річних довгостроковий - на 30 років.

За підсумками роботи в 2022 році таких кредитів для ВПО було надано 332 сім'ям. В поточному році вже було надано 68 сім'ям ВПО. Загалом проект реалізовується з 2021 року. Було освоєно 25,5 мільйонів євро і було видано 641 такий пільговий кредит сім'ям ВПО.

Крім того, у Держмолодьжитло є декілька програм, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету і включають в себе можливості для внутрішньо переміщених осіб, а саме: надання пільгових кредитів внутрішньо переміщеним особам та учасникам бойових дій в межах наявних бюджетних асигнувань. В минулому році таких кредитів було видано 14, адже всього ми мали 16 мільйонів гривень на цю програму, з них 7 – це були внутрішньо переміщені особи.

Також основна наша програма пільгове молодіжне кредитування за рахунок коштів державного бюджету і власних коштів Держмолодьжитло, в минулому році також фінансування було призупинене, але тим не менше 68 сімей отримали такі пільгові молодіжні кредити, 13 з яких це внутрішньо переміщені особи. В поточному році ми з лютого відновили роботу програми і вже 6 сімей внутрішньо переміщених осіб отримали такі пільгові кредити.

У мене все. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Залишайтеся, будь ласка.

Наше профільне Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України забезпечує формування та реалізацію державної політики з питань внутрішньо переміщених осіб. Запрошую до слова заступника Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій – Уповноваженого з питань внутрішньо переміщених осіб Бородає Олексія Миколайовича.

БОРОДАЙ О.М. Добрий день, пане голову! Добрий день, шановні народні депутати! Якщо можна, хвилинку, я хочу пояснити те, що казав пан Уповноважений з прав людини щодо Захтея Андрія Романовича. Ми дійсно

направили листа пану Захтею. Мені було доручено координаційним штабом як заступнику в Міністерстві реінтеграції звернутися до ДМС щодо надання пану Андрію посвідки на повернення. Але я отримав офіційно, в мене є за підписом першого заступника голови Ірини Ковалевської, відповідь щодо відмови у виданні цієї довідки пану Андрію. Тому я і надав відповідь і пану Андрію, і координаційному штабу щодо відмови ДМС у виданні цієї довідки. Тобто це не я відмовив, а саме ДМС. Дякую.

Можу надати всі необхідні документи, кому скажете і коли скажете. Дякую за увагу.

Щодо роботи Міністерства реінтеграції, щодо житлових проблем ВПО, які спричинила військова агресія Росії. З 24 лютого міністерство займалося в першу чергу, з початку військової агресії, це координацією евакуації і розселення людей, які покинули свої міста і своє житло. Після цього разом з міжнародними донорами ми проводили перемовини, і в нас є порядку 10 меморандумів, підписаних з представництвом ООН - з МОМ, АСТЕД та іншими – щодо реконструкції та будівництва соціального житла. Деякі програми вже працюють і є в містах побудовані шелтери для розселення людей. Також ми є бенефіціарами програми, про яку казав Сергій, Держмолодьжитло, щодо співробітництва з KfW по іпотечних кредитах. Ще написали листа з проханням підтримати Україну і надати німецький уряд ще стільки ж – 25 мільйонів євро – на цей рік. Поки що відповіді немає. Чекаємо. Надіємося на те, що вони нас підтримають.

Ну і наразі в стратегії, яка зараз знаходиться на розгляді в СКМУ, у нас заплановані всі заходи щодо стратегії по наданню житла внутрішньо переміщеним особам. Працюють всі центральні органи влади над цим питанням. Кабінетом Міністрів створена секторальна робоча група, в яку входять всі міністерства, всі органи державної влади, щодо розгляду питань і опрацювання стратегії щодо забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Дякую за увагу. Коротко так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для надання інформації щодо стану виплат пенсій внутрішньо переміщеним особам запрошую до слова Голову правління Пенсійного фонду Капінуса Євгенія Валерійовича.

КАПІНУС Є.В. Добрий день, шановний Андрію Вікторовичу, шановні члени комітету, учасники заходу! Хочу поінформувати, що за весь цей період часу з 24 числа пенсійне забезпечення фінансується і виплачується в повному обсязі. І наші громадяни, які вимушені були здійснити відповідне переселення, отримують виплати, чи фінансуються виплати в повному обсязі цей час.

Якщо говорити про окремі території, звідки визнавалися як внутрішньо переміщені особи, то на сьогодні по цих територіях у нас здійснюється фінансування 625 тисячам людей. І якщо брати зокрема за 2022 рік, то було виплачено понад 48 мільярдів громадянам. І лише за січень-лютий поточного року вже 8,4 мільярда. В цілому, як говорилося, було задіяно цілий ряд механізмів, які би давали можливість забезпечити виплату людям відповідних пенсій. Зокрема якщо брати по громадянах, які отримали пенсійне забезпечення через банківські установи, всі банки фінансувалися і виплачувалися в повному обсязі. Ніяких призупинок по виплатах не було. Ми чудово розуміли, що могла бути проблематика по тих виплатах, по людях, які повинні були отримати через Укрпошту, оскільки, на жаль, всі чудово розуміли, що в тих умовах пошта не могла завжди доставляти відповідні кошти до отримувачів, тому, як було зазначено пані міністром, було задіяно зміни, які передбачали, що людям для того, щоб не було, скажемо, необхідності шукати, яким чином оплачуються їхні кошти, відкривались відповідні рахунки в Ощадбанку і всі виплати переводилися на рахунки в Ощадбанку, щоб людина, коли вона могла дістатися до відповідної банківської установи, могла зразу зняти всі кошти, які передбачались їй за

той період часу, коли вона не могла їх отримувати. Тому на сьогоднішній день всі виплати фінансуються в повному обсязі. І ми максимально намагаємося доводити кошти до їх отримувачів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від Міністерства економіки України ми хотіли б отримати актуальну інформацію про стан працевлаштування ВПО в приймаючих територіальних громадах, а також щодо заходів із забезпечення підтримки та стимуляції бізнесу внутрішньо переміщених осіб.

Запрошую до слова представника Міністерства економіки.

ПОКЛОНСЬКИЙ Р.І. Шановний Андрію Вікторовичу! Шановні члени комітету! Щодо заходів, спрямованих на посилення конкурентоспроможності внутрішньо переміщених осіб на ринку праці під час воєнного стану. З метою посилення конкурентоспроможності внутрішньо переміщених осіб на ринку праці урядом вжито низку заходів. Прийнято Постанову Кабінету Міністрів України № 31 від 20.03.22 року "Про затвердження порядку надання роботодавцям компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні". В 2022 році фінансування програми надання роботодавцям компенсації витрат на оплату праці за кожен працевлаштовану особу з числа внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні здійснювалося за рахунок коштів державного бюджету, розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.04.22 № 282. Урядом в рамках цієї програми на 2022 рік виділено 200 мільйонів гривень та станом на 31.12.22 року кошти використані в повному обсязі. Подано 10 тисяч 331 пакет документів, з них юридичних осіб 6 тисяч 777, фізичних осіб-підприємців 3 тисячі 554. Компенсація за 17 тисяч 825 працевлаштованих осіб з числа внутрішньо переміщених осіб. Прийнято 9

тисяч 679 рішень про надання такої компенсації по 16 тисячах 466 особах з числа працевлаштованих внутрішньо переміщених осіб. Прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 10.01.23 № 33 про внесення змін до порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні, якою передбачається здійснення фінансування вищезазначеної програми за рахунок коштів Фонду загального обов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та інших джерел, не заборонених законодавством. Збільшено розмір такої компенсації до 6 тисяч 700 гривень. Прогнозні витрати фонду на 2023 рік за даною програмою 308 мільйонів гривень при прогнозованому працевлаштуванні 23 тисяч осіб. Центрами зайнятості продовжується активна робота серед роботодавців з питань отримання компенсації за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб.

Станом на 13 березня 2023 року, з початку року, подано 1 602 пакети документів, з них юридичних осіб 1 015 і фізичних осіб-підприємців 587. Компенсація за 3 тисячі 12 працевлаштованих осіб з числа внутрішньо переміщених осіб. Прийнято 1 456 рішень про надання такої компенсації по 3 тисячам 28 особам з числа внутрішньо переміщених осіб. Профінансовано виплат вже в сумі 30 мільйонів 469 тисяч гривень.

Також прийнято Постанову від 19 березня № 334 "Деякі питання реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, нарахування та виплати допомоги по безробіттю на період дії воєнного стану". Після набрання чинності Постанови Кабінету Міністрів № 334 за період з 22.03.2022 по 12.03.2023 (тобто майже за рік) отримали статус безробітного 512 тисяч осіб. Працевлаштовано з них 219,6 тисяч безробітних.

Довідково: станом на 16 березня 2023 року кількість зареєстрованих безробітних становила 143 тисячі осіб, що на 52 відсотка менше, ніж станом на ту ж саме дату рік тому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Також інформую, що на засіданні комітету присутній представник Міністерства фінансів.

Щодо запитань. У мене є запитання до Мінреінтеграції. Отже, під час представлення стратегії щодо внутрішньо переміщених ми вже піднімали питання щодо конкретизації змін до Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб", оскільки в операційному плані було дуже загальне формування.

Вашим листом на адресу комітету від 29.02.2023 ми вчергове отримали дуже розмиту відповідь на це запитання. А саме: було зазначено, що мова йде про внесення змін до цього закону в частині посилення соціальних гарантій для внутрішньо переміщених осіб. Відверто кажучи, важко зрозуміти, що саме напрацьовувалося, як саме підсилюватиметься цей соціальний захист, чи буде запропонована якась додаткова фінансова допомога чи щось інше. Під час засідання, на якому ми про все це говорили, нам була надана відповідь, що проект таких змін ми побачимо до кінця березня. Нагадую, що вже квітень, але ніякого драфту відповідного законопроекту ми ще не отримували.

Прошу, хто може, будь ласка, прокоментуйте цю ситуацію, а також конкретизуйте, про які саме зміни все ж таки йде мова.

БОРОДАЙ О.М. Шановний голово, шановні народні депутати, дуже дякую за надане слово, готовий доповідати.

Питання доопрацювання Закону України про внутрішньо переміщених осіб, якщо коротко, передбачено операційним планом стратегією внутрішнього переміщення до 2025 року. Строком виконання цього заходу зазначено другий квартал – це аналіз, третій квартал – розробка законопроекту.

Я вас інформую, що дійсно нами проводиться відповідно робота у співпраці з експертами Ради Європи в питанні доопрацювання Закону про ВПО. Цим законопроектом ми хочемо актуалізувати його в питаннях, що наразі триває повномасштабне вторгнення Російської Федерації і ми хочемо цей документ актуалізувати і в тому числі конкретизувати сферу соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.

Як нам відомо, в тому числі Міністерством соціальної політики наразі розробляються зміни до постанови 332-ї, яка передбачає в тому числі адресні виплати на проживання. Тобто робота в цьому напрямку нами проводиться. Деталізації в операційному плані щодо цього заходу, пов'язана саме з доопрацюванням Закону України про ВПО, ми не деталізували, враховуючи те, що вважаємо необхідним доопрацювати і переглядати всі положення законопроекту.

В свою чергу готові до співпраці і критики з вашого боку. Вважаємо, що цей напрямок дуже важливий і для нас актуальний і ми зробимо все необхідне для досягнення необхідного результату.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Але, вибачте, я таки не почув, що ж саме напрацьовується і які зміни будуть. Так що зверніть на це увагу, будь ласка.

Питання до Міністерства соціальної політики. Ми отримали від вас інформацію про кількість зареєстрованих ВПО після 24-го.

Пані Оксано. Пані Оксано Жолнович.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Добрий день!

Можна я прокоментую, якщо можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так давайте я запитання поставлю. Чи ви будете коментувати яке питання?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. По внутрішньо переміщеним особам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не треба. Дякую.

Пані Оксано Жолнович. Пані Оксано Жолнович, підключіть мікрофон!

ЖОЛНОВИЧ О.І. Слухаю вас. Перепрошую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запитання. Ми отримали від вас інформацію про кількість зареєстрованих ВПО після 24.02.2022 року в розрізі регіонів. Наприклад, в Закарпатській області в рядку "всього" визначена цифра 143 679. При цьому в графі Автономна Республіка Крим вказано про наявність 23 ВПО, а в місті Севастополь - 42.

Може я чогось не розумію? Але яким чином були зареєстровані ВПО на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь?

ЖОЛНОВИЧ О.І. Я думаю, що мались на увазі ті, які виїхали з Автономної Республіки Крим. Не можу вам зараз це сказати. Давайте дам доручення уточнити. Перепрошую, якщо є якісь некоректності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це не виїхали, це ж ваша довідка, де вони переобліковуються як саме ВПО.

ЖОЛНОВИЧ О.І. В Криму... А, дивіться, боже мій... Все правильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Севастополь.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Зараз я поясню. Коли підключили автоматичну систему, яка дозволяла реєструватися внутрішньо переміщеними людьми навіть в рамках окупованих територій, наприклад, в Херсоні, коли в Херсоні було зруйновано житло в якомусь одному населеному пункті і людина перемістилась, це в рамках Херсону, в інший населений пункт, то через Дію

вона могла зареєструвати своє внутрішнє переміщення. І очевидно, ми побачили вже в подальшому, що, на жаль, такою онлайн-реєстрацією із зазначенням місця проживання автоматично через Дію деякі люди зловживали. Тому ми просто відобразили те, що показала система. Разом з тим маємо такі от перекуси, які потім вручну верифікуємо. Тому ми і просили, щоб мати можливість здійснювати через наші служби перевірку того, що через Дію люди самі за заявочним принципом вказують.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я маю сумніви, що це саме так. Будь ласка, доручіть колегам перевірити цю інформацію.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Уточнимо. Але ці випадки з такою автоматичною реєстрацією у нас, на жаль, були і проблеми були, і ми з'ясовували, що навіть люди ставили собі хештеги і повертались назад. Ну це з одного боку ми спрощуємо людям життя, а з іншого боку отримуємо певні ризики, які треба вирішувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доручіть, будь ласка, все ж таки перевірку.

Питання до Пенсійного фонду. 29.03.23 ми звертались до Пенсійного фонду з листом, в якому запитували інформацію за період дії воєнного стану у розрізі регіонів щодо кількості внутрішньо переміщених осіб, які зверталися до органів Пенсійного фонду України для призначення їм пенсій вперше, а також щодо кількості позитивних рішень про призначення пенсій ВПО та рішень про відмову. Нас чітко цікавив період воєнного стану. Однак відповіді на цей лист ми не отримували. Так само відповідна інформація не була нам надана під час вашого виступу. Це ваша принципова позиція як Голови Пенсійного фонду не надавати комітету та народним депутатам дійсно важливу інформацію?

КАПІНУС Є.В. Я прошу вибачення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...ніякої відповіді на офіційний запит комітету.

КАПІНУС Є.В. Я прошу вибачення, можливо, якимось так склалося, але обов'язково зараз терміново надамо відповідну відповідь, яка необхідна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо вас цікавить, лист-звернення до вас з цими запитаннями, ось він у мене.

КАПІНУС Є.В. Добре. Зараз прочитаємо і швидко надамо відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

Шановні народні депутати, у кого є запитання?

Козир Сергій Вячеславович, будь ласка.

КОЗИР С.В. Доброго дня. Хочу звернутися до присутніх. Перше питання. Ну ми тут обговорюємо дуже важливе питання, яке на сьогоднішній день стоїть другим після наших Збройних Сил і наших Сил Оборони, а половина присутніх взагалі не чує і якимось фіктивно ставиться взагалі до присутності тут депутатів. Перше, навіщо ми тоді витрачаємо час? Це перше запитання до всіх, в тому числі до Мінсоцполітики.

По-друге, навіщо взагалі проводити комітет, коли до нас не приходять ті люди, які відповідають за ті стратегії, які вони приймають, не залучає нас до цього. То тоді нехай виходять до людей і несуть повну політичну відповідальність і розповідають що, почому і для чого. А то якимось дуже незручно виходить, коли ми приїжджаємо до людей, вислуховуємо те, за що відповідаємо на сьогоднішній день не ми.

Третє питання. Стосовно першого питання, Андрію Вікторовичу, правильно ви задали стосовно стратегії, а саме в операційному плані пункту першого, це проведення аналізу норм законодавства України. От ця людина,

яка там присутня, я не знаю, як її звать, поряд з заступником міністра, вона була присутня й минулого разу на нашому комітеті, коли його в тому числі відчитувала віцепрем'єр. От у мене є операційний план перед очима, той, який приходив до нашого комітету 2 тижні тому, і той, який вони зараз зробили шляхом додавання однієї маленької ризи: перший квартал 2023 року перетворюється на другий квартал 2023 року. І це я вам приходив показував. У мене питання: люди, ви що, взагалі нічого не розумієте чи що? Ну давайте поставимо п'ятий квартал. А це повинно було взагалі вирішитися ще в 2021 році в грудні. Тобто нас просто ігнорують, на нас, вибачте, поклали предмет.

По-третє, оцю от відповідь, яка прийшла на запит нашого комітету, де були запити конкретно по питаннях, ну в мене є відповіді від кожного міністерства окремо, тому що я їх давав раніше. Це просто Ctrl Alt - Ctrl Delete: вирізали - вставили і відправили нам відповідь. Тому я не бачу взагалі сенсу про щось розмовляти. Тут фахової відповіді ми не почуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мінреінтеграції нехай прокоментує, будь ласка, якщо є можливість.

БОРОДАЙ О.М. Вітаю ще раз. Дивіться, стратегія і операційний план наразі ще знаходяться в СКМУ і, можливо, будуть ще деякі зміни. Ми попереджували, що стратегія засилається на всі центральні органи влади. Кожен з них їх опрацьовує і надає свої зауваження або доповнення. Наразі після того, як вони опрацювали, надали до Міністерства реінтеграції, була проведена узгоджувальна нарада, на якій ЦОВВи або підтримали внесення змін доповнення, або зняли свої зауваження чи погодились з тим, що потрібно. Тому я думаю, що після обробки Секретаріатом Кабміну цього документу ще будуть деякі зміни, але несуттєві.

Щодо термінів. Ну, зрозуміло, що в першому кварталі ми вже не встигнемо зробити те, що було заплановано. Але напрацювання, як Володимир Ігорович казав, це директор департаменту ВПО, який саме займається розробкою стратегії разом з Радою Європи і коаліцією громадських організацій, тобто все робиться, все напрацьовується, і як тільки буде зроблено, ми будемо подавати на комітет Верховної Ради, на ваш, шановні, одразу всю інформацію.

Дякую.

КОЗИР С.В. Олексію Миколайовичу, я вас почув. І у мене одразу до вас питання. В стратегії, яка була розроблена до 2022 року, це питання стояло і воно повинно було вирішитися ще в грудні позаминулого року, яка там була стратегія. Зараз, коли ви нам давали на комітет, там поставили перший квартал 2023 року, зараз стоїть другий квартал 2023 року, поки ми все узгодимо. І там немає інших міністерств, крім Мінреінтеграції. Тобто це повинно робитися і так, без участі Кабміну й інших профільних міністерств. Тобто ви повинні це робити. Плюс відповідь, яку ви надіслали, от навіть сьогодні виступала міністр ветеранів, вона каже, що нам Мінфін забронював 5,5 мільярда гривень субвенції і планується забезпечити 2 тисячі осіб. Почитайте ваші відповіді. У вашій відповіді три з гаком мільярда. Тобто вони не *(нерозбірливо)* при перехресному опросі. Ну тобто навіщо і про що ми кажемо?

БОРОДАЙ О.М. Ну, я перепрошую, але ми оперували саме тими цифрами, які нам надавали міністерства. Ми були на скликанні. Тому я перевірю інформацію. Якщо це дійсно чи технічна помилка, чи що, я підрегулюю свою відповідь. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене запитання знову ж таки, а коли можна послухати звіт про результати попереднього періоду стратегії на комітеті у нас? Мінреінтеграції?

БОРОДАЙ О.М. Так, дивіться, ми готуємось. Думаю, якщо встигну, то на наступний комітет буде звіт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Очікуємо.

БОРОДАЙ О.М. Додатково попередньо. Так, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максиме Миколайовичу, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пане голово.

Ви знаєте, от слухаю зараз все це і знаходжусь в такому якомусь "піке" після всіх цих доповідей наших представників виконавчої влади, цовок і так далі.

Друзі, мені здається, що проблем в цьому, знаєте, чому? Перше, про те, що казав зараз Сергій Вячеславович. Дивіться, сьогодні майже генеральна репетиція, скажемо так, початку роботи от того самого координаційного штабу, який за 14 місяців повномасштабного вторгнення, і коли ми маємо більш 5 мільйонів ВПО, ще не створений. І сьогодні ми як комітет, дуже дякую всім членам комітету, ініціювали оці слухання, так названі, для того, щоб почати, можна так сказати, роботу замість цього вже координаційного штабу. І сьогодні у нас немає керівника профільного міністерства, яке займається цим питанням. Тобто пані Верещук. Її немає сьогодні на засіданні. Для мене це просто шок! Це перше.

Друге. З повагою до інших міністрів, які знайшли час все-таки бути сьогодні. Дякую пані Жолнович і міністру ветеранів, дуже дякую міністерці.

Друге. У мене питання. Друзі, коли ми говоримо, ще раз кажу, про внутрішньо переміщених осіб, про 5 плюс мільйонів цих людей. От хто з присутніх сьогодні доповідачів є внутрішньо переміщеною особою? Це перше моє питання.

Друге питання. Чи у кого з керівників оцих всіх, які сьогодні тут перед нами виступають, і як правильно Сергій В'ячеславович сказав: мені здається, що ми просто витрачаємо зараз час. А у мене він дуже дорогий цей час і я вважаю, що я от дві години сиджу і так "ни о чем" слухаю все це і так далі, ці всі писульки там, якісь відписки і так далі, і так далі. Вибачаюсь, да, за такий сленг.

Тому, у кого з присутніх виступаючих сьогодні є радник по внутрішньо переміщеним особам, по роботі з цими людьми? Тому що мені здається, працювати з такою кількістю людей, не розуміючи зовсім цієї теми і не буваючи, пробачте, "в шкурі" цих людей, це дуже важко.

Далі. У мене питання до заступника Міністра реінтеграції, профільного нашого міністерства. Скажіть, будь ласка, пане Бородай, а ви звідки сам родом?

БОРОДАЙ О.М. Я із Запоріжжя.

ТКАЧЕНКО М.М. Дуже дякую.

Далі. Питання у мене таке і думка така. Друзі, колеги, мені здається, що Міністерство реінтеграції, тут питання не тільки в керівництві, неможливо там все, не можна все зараз критикувати, що немає міністра, те що я зараз казав і так далі. Мені здається, потрібно проаналізувати повністю роботу міністерства, не тільки є чи немає міністр, готовий чи не готовий сьогодні пан Бородай, заступник міністра, чи інший його колега.

Моя така пропозиція, пане голово, прошу її проговорити, може, після офіційного засідання сьогодні в чаті нашому, і якщо можливо, пропоную, є у нас, наскільки я розумію, по регламенту таке повноваження і можливості:

зробити моніторинговий візит, я не знаю, може, у рамках навіть засідання, зустрітися з командою профільного нашого міністерства. Зробити, скажімо так, моніторинговий візит до міністерства, побачити скільки людей реально працює зараз у профільному міністерстві, яке повинно займатися тим і тим і ще 5 мільйонами внутрішньо переміщеними особами, а сьогодні ми приймаємо рішення про постанову в парламенті, щоб вона була, про те, щоб їм делегувати ще й займатися 7 з лишнім мільйонів людей, які знаходяться за кордоном, якось думати про стратегію, як їх повертати сюди і так далі. Ми зараз самі не розуміємо, що ми робимо.

Хто там працює? Давайте робити моніторинговий візит, дивитися в яких умовах вони працюють там, де вони знаходяться, скільки цих людей, скільки цих людей є внутрішньо переміщеними особами, тому що, мені здається, що сьогодні... Ну, приклад, якби я там керував би міністерством, не знаю, спорту (розумієте, так?). Де я і де Міністерство спорту? Яке я відношення маю до того, хоча сам, слава богу, займаюся спортом, ну, це непрофесійно, це так на любительському рівні.

Тому в мене таке враження, що тут проблема глибше. Тому прошу наш комітет на наступному робочому тижні робити моніторинговий візит до усіх, наскільки я знаю, там вони розкидані, це також не є добре, до усіх приміщень Міністерства реінтеграції і провести повний аудит по штатному розпису, скільки працює людей, хто чим займається, де вони знаходяться і в кого які задачі від керівництва міністерства. Дуже дякую.

І ще хотів звернути увагу пані Світлани з Міністерства інфраструктури, 333 Постанова. Ви казали, про таку величезну кількість виплат, там 3 мільйони людей скористалися прихистком, отримали кошти і так далі, і так далі. Хочу до вас донести інформацію, що все це не відповідає дійсності. І з полів, як-то кажуть, від людей, що майже по всій країні постійні проблеми з виплатами людям, які прихищали, і ще дуже мало людей, на жаль, продовжують прихищати наших ВПО і саме тому, що проблеми з виплатами. Тобто люди повністю демотивовані допомагати ВПО, тому що навіть ті 450,

які були спочатку, а потім 900 гривень, вони не доходять до людей, не виплачуються. Тому коли ви кажете про якісь там 200, 300, 500 мільйонів, мільярд гривень і так далі, ну в мене "вуха в'януть", тому що я чую від людей кожного дня на зустрічах з ВПО зовсім іншу інформацію, і скарги постійні, і листи до нас, і так далі, і так далі.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максиме Миколайовичу, я хотів би запропонувати все ж таки спочатку організувати запит і отримати інформацію щодо штатного розкладу людей, котрі працюють в міністерстві безпосередньо на темі ВПО, а потім вже будемо планувати наші заходи і ... *(нерозбірливо)*
Добре?

ТКАЧЕНКО М.М. Пане голову, давайте тільки це зробимо дуже швидко, якщо це можливо. Тому що люди не можуть чекати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми робимо це до 7-го. Я так розумію, що ми і направимо запит, і від вас пропозиції теж отримаємо і одразу їх опрацюємо.

ТКАЧЕНКО М.М. Дуже дякую.

І ще просив би усіх доповідачів, які сьогодні доповідали, всі ваші доповіді офіційно сьогодні відправити всім членам нашого комітету. І всі попередні ваші звіти, які ви надсилали, я так розумію, на головну пошту нашого комітету, відправити всім членам нашого комітету. І сьогоднішні всі ваші доповіді відправити.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вони вже всі є у нас також.

Сергію В'ячеславовичу, будь ласка.

КОЗИР С.В. Так, я також хочу задати питання. От Мінінфраструктури представник. Ви казали там стосовно закону, який нещодавно прийнятий. І в нормі цього закону прописано, що вирішення питання про компенсацію здійснюється на підставі інформації про постраждалі об'єкти, яка вноситься до реєстру пошкодженого та знищеного майна (далі РПЗМ). В РПЗМ необхідно вказувати категорію пошкодженого об'єкту. Комісії з обстеження пошкодженого майна не мають повноважень робити висновки про категорію пошкодженого об'єкта. Тобто це виникає потреба залучення сертифікованих спеціалістів-будівельників. Питання: чи передбачені на це кошти? І як, наприклад, для деокупованої Херсонщини, де зруйнована велика кількість будівель, і на сьогоднішній день це питання повністю зупинено, всього було виділено в минулому році і проведено 200 актів, а зруйновано 1000 об'єктів. Як в цьому руслі рухатись?

СТАРЦЕВА С.М. Можна відповісти?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, пані Старцева, будь ласка.

СТАРЦЕВА С.М. Дякую за запитання. На сьогоднішній день до реєстру внесено вже 337 тисяч 033 інформаційних повідомлення, які потребують для реєстрації. І вони прив'язані до 2 тисяч 300 штук об'єктів. Це будівлі, приміщення, споруди, це садочки, школи. На сьогоднішній день вже здійснено 6 тисяч 665 актів комісійного обстеження нерухомого майна. І відповідно оформлено в цьому реєстрі для подальшого відшкодування. Це щодо здійснення реєстрації пошкодженого.

Тепер щодо роботи 333-ї Постанови. Справедливі були зауваження, які стосуються відшкодування. Дійсно, 54 дні ідуть гроші на відшкодування за розміщення у громадян на безоплатній основі, тому що процедура подання інформації в систему, заявка на Червоний Хрест, зворотний зв'язок від Червоного Хреста на банківську систему і внесення всіх реквізитів особи -

банкінг, адреса, ім'я, по батькові, право власності і так далі. І це людський фактор, де здійснюються помилки. І ми в ручному режимі постійно працюємо з населенням.

КОЗИР С.В. Ви, мабуть, не зрозуміли питання. Дивіться, комісії створені при райрадах, при ОТГ, військових адміністраціях. Вони вносять, тільки по Херсонській області було там на 1 лютого зруйновано більше 3 тисяч об'єктів, і вони руйнуються кожного дня, тому що там одна з передових точок. Я в тому питанні, що вони вносять всі ці питання, там вийшла тьотя Маня з бабой Светой зробили обстеження, внесли там через Дію і все інше, але поставити категорію знищеного об'єкту вони не мають права, тому що вони не ліцензовані, тобто у цьому було конкретно саме запитання. А те, що ви розповідаєте, тобто мені потрібно виїжджати на округ і казати людям, що це питання вирішиться через 3 роки *(нерозбірливо)*

СТАРЦЕВА С.М. Ні. Що стосується окремо Херсонської області, це окрема затримка у зв'язку з запровадженням цієї системи, і вона буде за місяць відрегульована.

Щодо мобілізації експертів для визначення втрат і комісійного обстеження, ця робота триває і залучається. Все триває, протягом двох тижнів ми прозвітуємо вам.

КОЗИР С.В. Ще одне питання. Хочу акцентувати, всі наші учасники розмовляють дієсловами не визначеними у часі, тобто "робиться", "зробиться", "відзвітується", але часу немає. Я за свій досвід не звик так працювати, тому мені бажано мати якийсь більш осяжне, тому що я там через тиждень поїду до себе на округ, і мені це питання задають постійно.

Ще хотів би одне питання, це, мабуть, до Пенсійного фонду щодо виплат пенсій. У нас тільки цифри і жодного слова про те, чи є проблема чи немає. От, наприклад, до мене звернулася людина, Юрій Воробйов – ВПО,

втратив житло, мати пенсіонерка померла на території, яка зараз окупована. Оформив всі документи і подав заяву на отримання невиключеної матері пенсії з березня 2020 року у розмірі 92 тисячі гривень. За його словами, у Пенсійному фонді сказали, що такі виплати будуть здійснювати відповідно до Постанови 1165 по остаточному принципу за наявності фінансування. Тобто зараз він там отримує по 6, 5, 7 гривень, тобто він це буде отримувати близько 4-5 років. Яку відповідь дати тій людині?

КАПІНУС Є.В. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Авжеж.

КАПІНУС Є.В. Це питання виникало по територіях, які були окуповані із 2014 року, зокрема Донецькій і Луганській областях по людях, переміщеним особам, які були на той період, була заборгованість. Вона сьогодні сягає 11,6 мільярдів. На сьогоднішній день було підготовлено відповідний порядок по виплаті відповідної заборгованості, і в бюджеті Пенсійного фонду передбачається окремий рядок щодо виплати такої заборгованості.

На жаль, минулого року на ці заходи було спрямовано лише 150 мільйонів, і передбачено порядком, що ці кошти діляться на усіх людей, по яких є заборгованість, 275 тисяч осіб, і відповідно ці кошти були розпорошені на всіх цих людей. Тому в нас можливість виплати тільки в рамках тих коштів, які передбачаються на цю заборгованість. Поточна вся виплата, вона йде в повному обсязі, немає ніяких боргів. А це питання тих боргів, які були в попередній період.

КОЗИР С.В. Зрозуміло.

Колеги, давайте звернемо на це увагу. Тому що ну дійсно, тобто ми тими діями, ми всюди кажемо, що Крим український, Донбас український,

але цими діями в тому числі людей підштовхуємо на те, що вони не розуміють, як я тут, але не можемо зробити. 150 мільйонів виділено, а заборгованість ... (*нерозбірливо*) мільярдів, тобто ми виділяємо менше 10 відсотків. Тобто 10 років, поки ми закриємо це питання. Дуже багато людей вже просто не доживуть до цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Валерійович Лубінець, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Шановні народні депутати, я не можу не відреагувати на слова по листу громадянину України Захтею. Олексію Миколайовичу, от ви зараз на засіданні комітету в присутності народних депутатів просто визнали свою профнепридатність, бо я по-іншому не можу трактувати ваші слова, коли ви отримали лист від ДМС, замість того, щоб звернути увагу, що він незаконний, що не може ДМС відмовити в посвідці на повернення громадянину України. Ви, орган центральної виконавчої влади, міністерство, в статусі віцепрем'єра, замість того, щоб до себе викликати цих співробітників ДМС, вказати, що вони зробили незаконну відмову, переробити, ви берете підписуєте і відправляєте громадянину України. Ви можете собі зрозуміти, що зараз росіяни просто регочуть, коли показують лист, підписаний заступником Мінреінтеграції, особисто мені в обличчя і кажуть: так ви ж відмовляєтесь брати громадян України. Ви заявляєте, що ви демократична держава. У вас навіть немає усвідомлення що ви зробили, підписавши такого листа. Таке враження, що у нас в міністерствах, ви що, листоноші? Отримали відповідь, підписали свою і відправили? Можливо, у вас інший мандат? Тим більше, що вищі, ДМС рангом нижчий, ніж міністерство. А зараз ви при всіх сказали: так, я це зробив. Після цього я б на вашому місці написав би зразу заяву про звільнення. Ви навіть не розумієте в чому тут проблема. Це перше.

І друге. По стратегії ВПО, знову ж таки, а чому ви в присутності народних депутатів ви зараз всіх вводите в оману? Коли вам напряду задають запитання, була домовленість на засіданні комітету розглянути цю стратегію ВПО. Я від себе попросив головуючого Андрія Вікторовича і мене запросити як Уповноваженого Верховної Ради України. Ви вчора затверджуєте на урядовому комітеті цю стратегію ВПО, зараз ви прикриваєтесь словами: так вона ж знаходиться в структурі секретаріату КМУ, чітко розуміючи, що секретаріат КМУ готує документи для засідання уряду. І вони максимум, що там можуть поміняти: кому поставити по іншому, слово десь замінити – все, вони вже не влазять в фактаж майбутньої постанови, яку затвердив урядовий комітет. А ви зараз розказуєте: так ми ж приїдемо після цього. Після чого?! Після того, як на урядовому комітеті це все же затверджено? Коли вчора там все відбувалось!

Я спеціально туди направив свого представника по постраждалим особам внаслідок збройної агресії з боку Російської Федерації. На запитання, що 24 рекомендації від Уповноваженого, що саме було враховано, жодної відповіді! Ми 16 же врахували. Ну і все. Так, а що саме врахували? Нічого. Все, голосуємо. Проголосували, затвердили, відправили. І це після засідання профільного комітету. Я просто дивуюсь діяльності зараз профільного міністра!

Тому на даний час я як Уповноважений, я буду дуже просити шановних народних депутатів, перше, втрутитись в ситуацію по громадянину України Захтею, допомогти просто мені захистити його права. Бо таке враження, що зараз не цікавлять взагалі громадяни України, які не по власній волі залишились на території Російської Федерації, і нікому до цього немає діла з профільних центральних органів виконавчої влади.

Дякую.

ЧИЙГОЗ А.З. Я прошу головуючого дати мені, я додам декілька слів, тому що...

По-перше, по стратегії. Ви вже писали стратегію, яка, на жаль, привела до того, що. І ми теж тоді не дискутували по ній, її затвердили, потім ми деякі положення змінили на попередніх комітетах, як вони застаріли, да?

Я тоді зауважив, що ви деякі речі робили на пунктах пропуску адмінкордону, які привели до широкомасштабного захвату Херсону й інших південних територій. Зараз ви знову пишете стратегію, яку вже затвердили і яку ви нам пропонуєте, щоб ми її підтвердили, утвердили. А потім звинувачують депутатів, потім у депутатів авторитет в суспільстві маленький. А тому що сьогодні Кабмін робить, що хоче, міністерства роблять, як вони бачать, а депутати відсторонено стоять. Ні! Так не можна! Розумієте?

Друге. Пан Дмитро сказав так дуже ввічливо про ситуацію з Захтеєм. Підіть зі своєї роботи, чесно я вам кажу. Ви не знаєте, ні що таке війна, ви не знаєте, що таке бути заручниками Росії, ви взагалі не відчуваєте відповідальність за ці речі! Вам треба піти. Це, я не знаю, я співголова Об'єднання політв'язнів і я взагалі шокований. Я прочитав вашу цю відповідь, я шокований. І там не один Захтей такий. Я з ним розмовляв. Поруч камера от на цій пересилці, ну, ви це не зрозумієте, це гірше, ніж на зоні сидіти, ви це не зрозумієте. Але там є ще люди, наші громадяни.

Я пам'ятаю, як ми повертали наших громадян і як ще тоді був у в'язниці, і я ініціював таку програму, коли всіх, хто був засуджений, громадяни України, по кримінальним статтям сиділи в тюрмах, їх повернули тоді 12 людей. А ви цим питанням взагалі не займаєтесь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мінреінтеграції, будь ласка, прошу в дводенний термін нам надати остаточний все ж таки драфт цієї стратегії і на наступному засіданні комітету відзвітувати про реалізацію попередніх. Дякую.

Шановні депутати, у кого ще є запитання до присутніх урядовців? Зрозуміло. Тож, підводячи підсумок, хочу звернути вашу увагу на наступне. Ми зверталися до центральних органів виконавчої влади, які реалізують

політику держави щодо додержання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, з проханням надати конкретні пропозиції щодо необхідності внесення відповідних змін до законодавства. Однак жодне міністерство відповідні пропозиції нам не надало. Виходить, що органи державної влади, які реалізують політику на місцях, не бачать жодних проблем в реалізації прав і свобод ВПО, які потрібно вирішувати на законодавчому рівні.

Щодо якості підготовки інформації, надісланої до комітету центральними органами виконавчої влади, не буду коментувати якісь конкретні документи, ви всі самі могли побачити.

Звертаюсь до нашого профільного міністерства. Згідно з положенням про міністерство саме Мінреінтеграції забезпечує формування та реалізацію державної політики з питань ВПО. І саме вас Прем'єр-міністр Денис Шмигаль визначив у своєму дорученні узагальнюючим органом для надання інформації комітету на сьогоднішнє засідання. Вважаю, неприпустимим, коли в листі за підписом віцепрем'єр-міністра на одній й тій самій сторінці наводиться абсолютно суперечлива інформація по одній і тій самій бюджетній програмі, а саме КПКВК 2501480 "Надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг". Посилаючись на Мінсоцполітики, ви інформуєте, що для забезпечення виплати допомоги в 2022 році в межах цієї бюджетної програми була передбачена одна сума, і тут же, посилаючись на інформацію Мінфіну, вказуєте зовсім інше. Те саме стосується і касових видатків за цією програмою. Мова йде про розбіжності на суму близько мільярда гривень. Незрозуміло, яка з інформацій є коректною. Вважаю, що на комітет повинна надаватися все ж таки єдина актуальна інформація.

І останнє. Вважаю неповагою до народних депутатів, коли на розгляді такого важливого питання в рамках контрольних функцій відсутні керівники відповідних міністерств, яких ми завчасно запрошували. Перш за все це

стосується нашого профільного міністра, яка просто зобов'язана була бути присутня на нашому засіданні.

Отже, колеги, з урахуванням отриманої інформації пропоную. Перше, взяти до відома інформацію, отриману під час розгляду в рамках контрольної функції питання про стан виконання Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб". Рекомендувати Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України посилити контроль за цільовим та своєчасним виконанням державних програм щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб. Проінформувати Прем'єр-міністра України пана Шмигала щодо неналежної підготовки деякими міністерствами інформації під час розгляду комітетом в рамках контрольної функції питання про стан виконання Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб".

Прошу голосувати. Хто - за?

Задорожний - за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Анатолійовичу.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Джемилев Мустафа.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Однозначно - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемілев. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЯКОВЛЄВА Н.І. І я так само голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тож 12 осіб - за. Рішення прийнято.

Шановні колеги! В разі наявності у вас пропозицій щодо звернення від комітету до відповідних органів державної влади про надання актуальної інформації щодо стану реалізації прав і свобод внутрішньо переміщених осіб прошу направити їх на моє ім'я до кінця робочого дня 7 квітня.

Всім запрошеним дякую за участь у засіданні.

Переходимо до розділу "Різне". Колеги, інформую, що на минулому тижні у місті Варшава (Республіка Польща) за сприяння Європейського Союзу та Ради Європи проходило обговорення питань забезпечення імплементації реформ у сфері антидискримінації в Україні відповідно до європейських стандартів. Від нашого комітету в даному заході взяли участь перший заступник голови Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз та заступник голови комітету Неллі Іллівна Яковлєва.

Пане Ахтеме, пані Неллі, може хтось із вас поділиться з нами інформацією щодо вашої участі в цьому заході?

ЧИЙГОЗ. А.З. Можна сказати? Я так, для нашого комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЧИЙГОЗ А.З. От відверто скажу, дуже багато роботи роблять наші інституції: Кабмін, Уповноважений по правах людини Верховної Ради. Але оце акцентованість на питанні деяких груп нацспільнот, як ми кажемо, я от

для себе висновок зробив, що недостатньо самої активності оцих спільнот, тобто самоорганізованості. В деяких питаннях я був дуже шокований у їхніх підходах, да, я маю на увазі ось тих, хто був з представників. Тому що я, мене самого 30 років називали нацменом і як би я побував в тій шкурі, поки не прийняли закон по корінних народах, але я пам'ятаю, як ми використовували в деяких позиціях той застарілий закон по нацменщинам. І ми використовували для того, щоб рухатись далі, щоб бути повноцінними громадянами України.

Тут і найважливіше у взаємодіях з державою, з владою в Україні роль грає самоорганізованість спільнот. Ми проводили багато роботи для того, щоби мати представницькі органи, які не були там в статусі громадянських об'єктів, а мали б повноваження бути представниками свого народу. І тоді влада, яка б вона не була, вона змушена була не тільки нас помічати, але і ми стільки роботи проводили для того, щоб якісь законопроекти або якісь постанови проходили в парламенті або в Кабміні.

Тут таке відчуття, що от є держава – нехай вона все робить, а у нас от є наші права і от нехай так буде. От це, я відверто кажу, ви знаєте мій характер, я завжди кажу, як бачу. Да? Але я там сказав у своєму виступі, що Україна, на мій погляд, високотолерантна держава і сьогодні війна, вона внесла такі корективи, що всі національні спільноти, вони виконують свій громадянський обов'язок не просто, там, по Конституції, а відчуваючи відповідальність за свою державу. Вони вважають державу Україна своєю батьківщиною.

І також ми з Неллі, коли зустрічались там, була вечеря, я сказав, що ми завжди будемо виконуючи свої обов'язки в цих напрямках, враховувати інтереси України. Тому що, наприклад, у нас є привід такої спільноти, як "русские", яких використовувала Росія, і в підсумку ми отримали війну і окуповані території. От приблизно у такому ракурсі я там участь теж брав, в цих заходах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ахтеме, дякую. Дуже важливо.

Пані Неллі.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Власне, дійсно, Ахтем Зейтуллаєвич вже зазначив, що ми провели низку зустрічей з представниками Ради Європи. Хочу поінформувати членів комітету, що Рада Європи запускає два проекти, які будуть реалізовуватися протягом двох наступних років. Перший проект, який стосується підтримки реформування законодавчої бази щодо національних меншин та зміцнення стійкості національних меншин і ромів в Україні. І другий проект – це протидія мові ворожнечі.

В межах цих двох проектів Рада Європи розраховує на наше партнерство як комітету, як інституції, і також відповідно вони прагнуть від нас системної співпраці та залучення до реалізації цих двох проектів. В переважній більшості те, що стосується прав національних меншин.

На перших технічних проектних комітетах ми затвердили плани активностей, які передбачені реалізацією цього проекту. Власне, в межах цього ми з Ахтемом Зейтуллаєвичем від імені комітету погодили те, що буде здійснюватися моніторинг, в тому числі членів комітету, у місцях проживання національних меншин. Друге – це те, що стосується парламентського контролю за виконанням нормативної бази, яка буде розроблена на виконання Закону про національні меншини.

І третє - це те, що стосується експертної підтримки Ради Європи по реформуванню нашої законодавчої бази щодо національних меншин у відповідності до можливих висновків Венеційської комісії, які ми отримаємо у червні.

Власне, поїздка була плідною не тільки з точки зору комунікації з Радою Європи, а й також з точки зору комунікації з нашими національними інституціями для того, щоб ми мали власне уявлення про те, що роблять і органи виконавчої влади, а також Офіс Омбудсмена. У межах цих дискусій ми безумовно наголошували на тому, що ми як комітет готові до плідної та

відкритої співпраці і в цілому підтримуємо ідею нашого системного партнерства з Радою Європи, що стосується відань нашого комітету.

Тому дякую. І ми, власне, будемо продовжувати роботу в цьому напрямку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за доповідь.

Шановні колеги, хотів повідомити, що ми завжди відкриті до співпраці, так що готові.

Колеги, на цьому порядок денний вичерпаний. Сподіваюся, що все ж таки ми чогось досягли, впевнений в цьому скоріше. Тому всім дякую.

Засідання оголошую закритим.